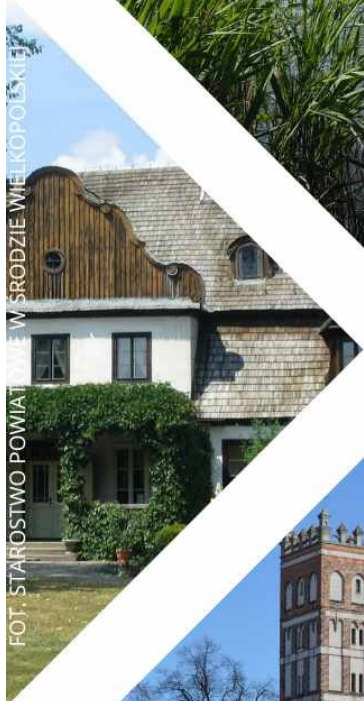

STRATEGIA TERYTORYALNA

**PARTNERSTWO
GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA,
GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO**

OPRACOWANIE POWSTAŁO
WE WSPÓŁPRACY Z FUNDACJĄ
"PARTNERZY DLA SAMORZĄDU"

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie.....	3
1.1.	Uwarunkowania prawne sporządzania i realizacji strategii terytorialnych.....	3
1.2.	Metodologia prac nad strategią terytorialną Partnerstwa.....	6
2.	Synteza diagnozy obszaru Partnerstwa	8
2.1.	Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.....	9
2.2.	Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	11
2.3.	Wnioski z diagnozy sytuacji środowiskowo-przestrzennej	13
3.	Analiza powiązań funkcjonalnych obszaru partnerstwa	16
3.1.	Korzystanie z usług społecznych i komercyjnych w poszczególnych gminach tworzących Partnerstwo	16
3.2.	Korzystanie z wyszczególnionych usług społecznych i komercyjnych w poszczególnych gminach tworzących Partnerstwo	18
4.	SWOT – mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia	21
5.	Kluczowe problemy, potencjały i silne strony oraz potrzeby obszaru Partnerstwa	23
5.1.	Kluczowe problemy obszaru Partnerstwa	23
5.2.	Potencjały i silne strony obszaru Partnerstwa	24
5.3.	Potrzeby obszaru Partnerstwa.....	25
6.	Wizja rozwoju obszaru Partnerstwa.....	27
7.	Cele strategiczne i kierunki działań strategii.....	29
7.1.	Podejście zintegrowane w procesie realizacji celów.....	31
8.	Lista projektów realizujących cele.....	33
9.	Powiązania projektów z innymi projektami – wiązki projektowe	46
10.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu	50
10.1.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu dla celów strategicznych	50
10.2.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu dla listy projektów Partnerstwa możliwych do sfinansowania w ramach środków z Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW)	52
11.	Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii terytorialnej	63
12.	System realizacji strategii	68
13.	Źródła finansowania	71
14.	Wykazy i spisy.....	76
15.	Załączniki.....	77
15.1.	Diagnoza obszaru Partnerstwa.....	77

1. Wprowadzenie

1.1. Uwarunkowania prawne sporządzania i realizacji strategii terytorialnych

Artykuł 28 Rozporządzenia 2021/1060 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej stanowi, że w przypadku gdy państwo członkowskie UE zdecyduje się wspierać na swoim terytorium zintegrowany rozwój terytorialny, powinno czynić to w oparciu o strategię rozwoju terytorialnego lub lokalnego w dowolnej z następujących form:

- zintegrowanych inwestycji terytorialnych;
- rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność; lub
- innych narzędzi terytorialnych wspierających inicjatywy opracowane przez państwo członkowskie.

Polska, korzystając z doświadczeń płynących z poprzedniej perspektywy finansowej, zdecydowała się na wdrożenie wszystkich instrumentów wymienionych w art. 28 Rozporządzenia 2021/1060, tj.: ZIT, RLKS i IIT.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) – art. 34 tzw. ustawy wdrożeniowej¹

ZIT jest instrumentem wspierającym rozwój terytorialny i promującym partnerski model współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego w miejskich obszarach funkcjonalnych (MOF).

Celem wdrażania instrumentu ZIT jest: (1) budowanie partnerstwa i współpracy w ramach obszaru funkcjonalnego oraz wspieranie współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy Związkami ZIT zarówno w poszczególnych województwach, jak i na szczeblu krajowym i międzynarodowym; (2) wspieranie rozwoju kompetencji samorządu terytorialnego niezbędnych do przygotowania i wdrażania strategii, w tym strategii ZIT lub strategii rozwoju ponadlokalnego oraz (3) wspieranie realizacji projektów i zdolności do pozyskania środków z różnych źródeł.

ZIT są realizowane w miejskich obszarach funkcjonalnych wskazanych jako obszary strategicznej interwencji w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.

Ich realizacja zwiększa wpływ miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie na kształt i sposób realizacji działań na ich obszarze, w tym w szczególności działań wspieranych

¹ Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027

w ramach polityki spójności, poprzez realizację projektów zintegrowanych przyczyniających się do rozwiązywania wspólnych problemów oraz skoordynowanego świadczenia usług publicznych na rzecz mieszkańców MOF.

Zgodnie z art. 34 ust. 15 ustawy wdrożeniowej, strategia ZIT określa w szczególności: syntezę diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych; cele, jakie mają być zrealizowane w ramach ZIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu; listę projektów realizujących cele wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami; źródła jej finansowania; warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT, a także opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych.

Niezbędnym krokiem do realizacji ZIT jest zawiązanie zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa – tzw. Związku ZIT, w jednej z form współpracy jednostek samorządu terytorialnego wskazanych w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, czyli:

- porozumienia międzygminnego,
- stowarzyszenia gmin,
- związku komunalnego – międzygminnego lub powiatowo-gminnego,
- związku metropolitalnego w województwie śląskim.

Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – art. 35 ustawy wdrożeniowej, ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (dotyczy RLKS wdrażanego z udziałem EFFROW)

RLKS to instrument terytorialny – wprowadzony przez Komisję Europejską w perspektywie finansowej na lata 2014-2020. Instrument ten bazuje na stosowanym w latach 2007-2013 w ramach Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa podejściu LEADER i zachowuje jego podstawowe założenia. RLKS to instrument wspierający zintegrowany rozwój terytorialny, który jest kierowany przez lokalną grupę działania (dalej: LGD) i wdrażany na podstawie strategii RLKS, która w polskim porządku prawnym, zgodnie z ustawą o RLKS, przyjęła nazwę lokalnej strategii rozwoju (dalej: LSR).

RLKS, w ramach formuły LEADER, był instrumentem obligatoryjnym dla Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i pozostaje obowiązkowy w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027), z wymaganą alokacją co najmniej 5%. W 2022 r. w Polsce działały 323 LGD, z których 291 LSR zostało wybranych do realizacji i finansowania ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020).

RLKS stanowi instrument skupiony na oddolnym planowaniu i realizowaniu działań. Dzięki zaawansowanym formom współpracy wszystkich interesariuszy, zarówno publicznych, jak i prywatnych, może przynieść wartość dodaną w postaci realizacji projektów dopasowanych do miejscowych potrzeb, a równocześnie wzmocnić kapitał społeczny. W RLKS nie mniej ważnym celem od realizacji zaplanowanych w strategii projektów jest zaktywizowanie interesariuszy i ich zaangażowanie we wspólne przedsięwzięcia.

Ponadto powinien sprzyjać włączeniu, wspierać tworzenie sieci kontaktów i współpracę z innymi miejscowymi partnerami oraz innowacyjne podejście (w skali lokalnej), a także przyczyniać się do zwiększania dostępności.

Art. 34 rozporządzenia UE 2021/1060 wskazuje, że państwo członkowskie zapewnia wsparcie z funduszy na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w trzech wymiarach:

a) budowanie zdolności i działania przygotowawcze wspierające opracowywanie i przyszłą realizację strategii (tzw. wsparcie przygotowawcze); b) wdrażanie operacji, w tym działań w zakresie współpracy wraz z ich przygotowaniem, wybranych na podstawie strategii; c) zarządzanie strategią, jej monitorowanie i ewaluację oraz jej animowanie, w tym ułatwianie wymiany między zainteresowanymi stronami.

Inne Instrumenty Terytorialne (IIT) – art. 36 ustawy wdrożeniowej, ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (dotyczy IIT realizowanego w obszarze rewitalizacji)

IIT jest nowym instrumentem terytorialnym, który będzie wdrażany po raz pierwszy w perspektywie 2021-2027. Jest on najbardziej elastycznym spośród instrumentów terytorialnych, umożliwiającym interwencję zarówno w obszarach funkcjonalnych lub problemowych, realizowanych przez partnerstwo JST oraz przez pojedyncze JST, co daje władzom samorządowym możliwość wyboru instrumentów najlepiej odpowiadających w praktyce na potrzeby i możliwości danego obszaru.

IIT będą mogły zostać wykorzystane do realizacji interwencji w ramach każdego z celów polityki spójności, jednakże przede wszystkim powinny zostać ukierunkowane na realizację inwestycji w ramach celu piątego „Europa bliżej obywateli”, który zakłada m.in. wzmocnienie roli samorządów terytorialnych w stymulowaniu procesów rozwojowych poprzez realizację działań w oparciu o strategię terytorialną.

Zakres interwencji IIT powinien wynikać ze strategii terytorialnej sporządzonej na potrzeby wdrożenia instrumentu IIT: strategii IIT albo innych dokumentów strategicznych pełniących funkcję strategii IIT lub strategii rozwoju ponadlokalnego, gminnego programu rewitalizacji albo strategii rozwoju gminy.

Instrument IIT jest elastyczny także na etapie wdrożenia.

Zgodnie z art. 36 ust. 8 ustawy wdrożeniowej strategia IIT zawiera podstawowe elementy takie jak:

1. syntezę diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
2. cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;
3. listę projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
4. opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz

ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem planu działań IIT.

W przypadku IIT realizowanych w ramach partnerstw dopuszczalne formy partnerstwa są tożsame z tymi, które mogą być wykorzystane w ramach ZIT.

1.2. Metodologia prac nad strategią terytorialną Partnerstwa

Pierwszym etapem prac nad przygotowaniem strategii terytorialnej było sporządzenie diagnozy wymiaru społecznego, gospodarczego i środowiskowo-przestrzennego Partnerstwa. Diagnoza stanowi zatem integralną część procesu opracowania „Strategii terytorialnej Partnerstwa Powiatu Średzkiego, Gminy Środa Wielkopolska oraz Gminy Zaniemyśl”.

Zgodnie z ustawą wdrożeniową strategia IIT określa m.in. syntezę diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Dlatego też diagnoza przeprowadzona została w trzech wymiarach: społecznym, gospodarczym i środowiskowo-przestrzennym i objęła dane wskaźnikowe analizowane łącznie dla całego obszaru Partnerstwa, jak i poszczególnych gmin tworzących Partnerstwo.

Co do zasady, dane gromadzone w ramach diagnozy i prowadzone analizy odnoszą się ściśle do obszaru Partnerstwa. W uzasadnionych przypadkach tam, gdzie brak jest stosownych danych, wskazane jest odmienne podejście obszarowe lub kontekst analiz wymaga jednostkowego rozbicia, stosowane są opisy dotyczące obszaru poszczególnych gmin lub powiatu. Wartością dodaną diagnozy pozostaje fakt uczestnictwa w Partnerstwie powiatu średzkiego, dla którego zebrane dane, w sposób naturalny stanowią w określonych analizach, średnią dla gmin całego powiatu.

Metodologia prac nad diagnozą objęła swym zasięgiem zarówno metody badawcze ilościowe, jak i jakościowe, gwarantujące pogłębienie danych, ich uwierzytelnienie i konfrontacje.

W trakcie prac nad diagnozą korzystano z:

- ogólnodostępnych danych statystycznych znajdujących się m.in. na stronie: BDL GUS (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>), Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://monitorrozwoju.pl/>), Inspekcja Ochrony Środowiska (<https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/current>),
- danych dostępnych w czasie rzeczywistym ze wskazaniem momentu dostępu,
- badań i raportów możliwych do analizy na zasadzie dostępu otwartego ze wskazaniem źródła danych,
- badań społecznych skierowanych do mieszkańców obszaru partnerstwa, wykorzystujących ankietę w formie on-line,
- spotkań stacjonarnych, przeprowadzanych z wykorzystaniem elementów warsztatów diagnostyczno-strategicznych, skierowanych do interesariuszy strategii

- wywiadów pogłębionych, przeprowadzanych z liderami społeczności lokalnych poświęconych analizie pogłębionej wybranych zagadnień.

W dalszej kolejności, wnioski z diagnozy wymiaru społecznego, gospodarczego i środowiskowo-przestrzennego posłużyły do przygotowania części kierunkowej Strategii terytorialnej Partnerstwa.

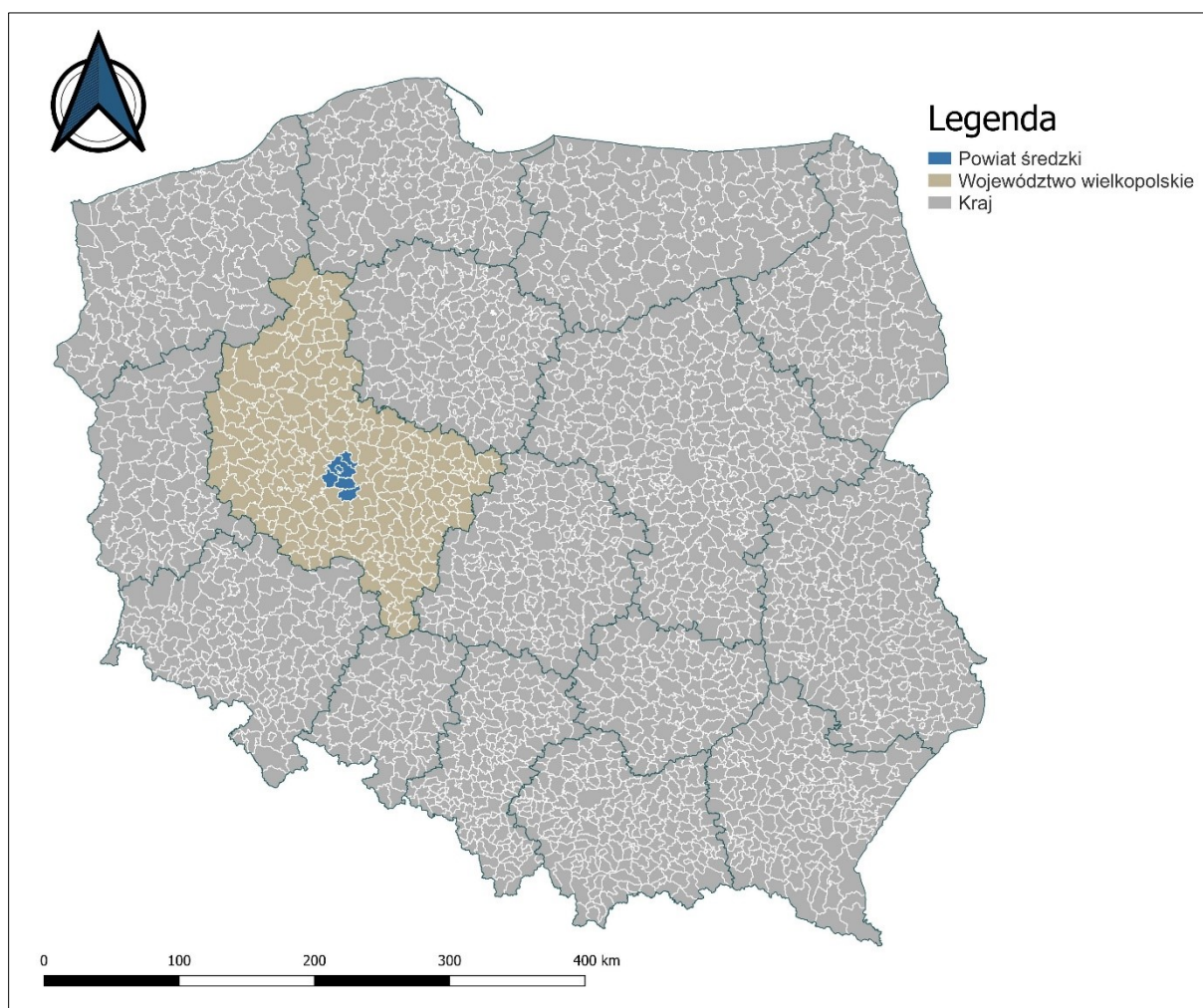
2. Synteza diagnozy obszaru Partnerstwa

Partnerstwo Powiatu Średzkiego, Środy Wielkopolskiej i Zaniemyśla tworzą następujące jednostki samorządu terytorialnego:

- Powiat Średzki
- gmina miejsko-wiejska Środa Wielkopolska
- gmina miejsko-wiejska Zaniemyśl.

Położenie powiatu na tle kraju oraz województwa wielkopolskiego przedstawia rycina poniżej.

Rysunek 1. Położenie powiatu średzkiego na tle województwa wielkopolskiego oraz kraju

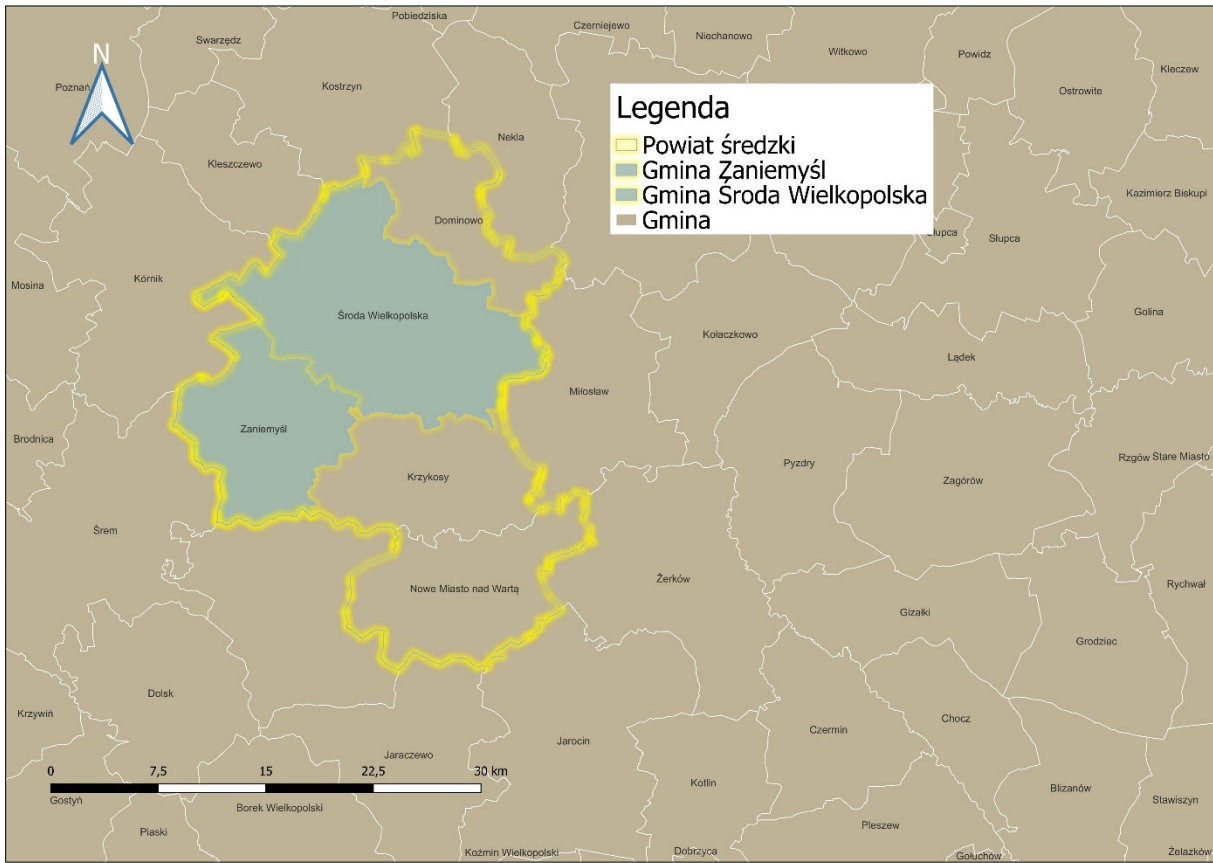

Źródło: Opracowanie własne

Partnerstwo utworzone przez Powiat Średzki, Gminę Zaniemyśl oraz Gminę Środa Wielkopolska położone jest środkowej części województwa wielkopolskiego, na południowy wschód od miasta Poznania. Sąsiaduje z powiatem poznańskim, wrzesińskim, jarocińskim i śremskim. Poza obszarem Partnerstwa pozostały gminy, wchodzące w skład powiatu średzkiego, tj.: Dominowo, Krzykosy oraz Nowe Miasto nad Wartą.

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

Rysunek 2. Zasięg Partnerstwa na tle województwa wielkopolskiego

Źródło: Opracowanie własne

2.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Przeprowadzona diagnoza wymiaru społecznego Partnerstwa pozwoliła na skonstruowanie wniosków diagnostycznych, stanowiących uzasadnienie dla potrzeby realizacji określonych działań w ramach strategii terytorialnej, ukierunkowanych na zrównoważony rozwój społeczny i ekonomiczny obszaru:

- Obszar Partnerstwa zanotował wzrost liczby ludności w ciągu ostatnich 10 lat. W Środzie Wielkopolskiej liczba mieszkańców wzrosła o 2.405 osób, w Zaniemyśle o 175 osób, a w całym Powiecie Średzkim o 3.029 osób. Wzrost ten spowodowany jest głównie wynikiem dodatniego salda migracji, co wskazuje m.in. na atrakcyjność obszaru do zamieszkania. Warto jednak zaznaczyć, że mimo ogólnego wzrostu liczby ludności, od 2020 r. w jednostkach tworzących Partnerstwo obserwuje się ujemny przyrost naturalny. Tak ukształtowane zjawiska demograficzne wskazują z jednej strony na zainteresowanie obszarem partnerstwa, z drugiej wymagając jednocześnie aktywnych działań na rzecz polityki prodemograficznej i przyciągania nowych mieszkańców. Przedsięwzięcia

podejmowane przez Partnerstwo powinny obejmować promocję walorów osiedleńczych obszaru, tworzenie nowych miejsc pracy oraz wsparcie dla osób nowych, przenoszących się na tereny jednostek.

- Na obszarze Partnerstwa następuje starzenie się społeczeństwa. Na przestrzeni ostatnich 10 lat wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (o 39% w Zaniemyślu, 41% w Środzie Wielkopolskiej i 38% w powiecie średzkim) oraz spadek liczby osób w wieku produkcyjnym (spadek o 7% w Zaniemyślu, 4% w Środzie Wielkopolskiej i 5% w powiecie średzkim) mogą prowadzić do poważnych konsekwencji społeczno-ekonomicznych, takich jak obciążenie systemów opieki zdrowotnej i społecznej, zmiany na rynku pracy oraz wzrost kosztów opieki nad osobami starszymi. Dlatego właśnie niezbędne jest zwiększenie inwestycji w opiekę zdrowotną, społeczną oraz rozwój infrastruktury dedykowanej osobom starszym. Konieczne mogą okazać się projekty mające na celu adaptację istniejących budynków na domy opieki oraz wsparcie systemów opieki nad seniorami.
- Spadek liczby kobiet w wieku prokreacyjnym oraz liczby młodych ludzi w wieku 25-34 lat na obszarze Partnerstwa sugeruje konieczność wdrożenia programów wspierających rodziny, aby przeciwdziałać negatywnym trendom demograficznym. Projekty mogą obejmować rozwój przedszkoli, wsparcie dla młodych rodzin oraz promocję obszaru Partnerstwa jako atrakcyjnego miejsca do zamieszkania dla młodych osób. Wspomniane zmiany demograficzne mogą prowadzić również do problemów na rynku pracy, dlatego dla Partnerstwa kluczowe mogą okazać się projekty, które wspierająby rozwój lokalnego rynku pracy, w tym programy szkoleniowe dla dorosłych, wsparcie dla lokalnych przedsiębiorców oraz promocję przedsiębiorczości wśród młodzieży.
- W ostatnich latach wzrosła liczba uczniów w szkołach na obszarze Partnerstwa. Największy wzrost odnotowano w Środzie Wielkopolskiej, co podkreśla jej kluczową rolę jako centrum edukacyjne Partnerstwa. Wysoki wskaźnik skolaryzacji brutto w Środzie Wielkopolskiej (powyżej 100%) wskazuje na to, że uczą się tu osoby, pochodzące z sąsiednich gmin. Sytuacja ta wymaga dalszego wsparcia infrastrukturalnego oraz kadrowego placówek edukacyjnych. Projekty inwestycyjne w rozbudowę szkół, modernizację wyposażenia oraz szkolenia dla nauczycieli mogą być kluczowe dla utrzymania wysokiego poziomu edukacji.
- Na obszarze Partnerstwa widoczne są oznaki powrotu do zainteresowania kulturą po spadkach związanych z pandemią. Wzrost od 2020 r. liczby osób odwiedzających filharmonie, muzea, wystawy i koncerty na 1.000 mieszkańców w każdej z jednostek, sugeruje pozytywny trend, który należy wspierać odpowiednimi inicjatywami kulturalnymi. Szczególnie ważne w tym zakresie będzie wykorzystanie istniejących potencjałów endogenicznych Partnerstwa, takich jak m.in. Średzka Kolej Powiatowa, stanowiąca unikatowy walor w skali regionu. Fundamentem dla dalszych działań powinno stać się promowanie obszaru Partnerstwa jako destynacji turystycznej, której oferta kulturalna jest atrakcyjna dla odwiedzających. Oferta ta może obejmować również

organizację festiwali, dni otwartych w lokalnych zabytkach, czy innych wydarzeń przyciągających turystów.

- Wszystkie jednostki Partnerstwa w latach 2013-2022 odnotowały spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej (Powiat Średzki -478, Zaniemyśl -414, Środa Wielkopolska -402) co jest pozytywnym sygnałem świadczącym o poprawie warunków gospodarczych i społecznych. Jednakże pewne okresowe wzrosty liczby beneficjentów sugerują, że nadal istnieją wyzwania związane z zapewnieniem stabilności ekonomicznej w dłuższym okresie. W strategii terytorialnej Partnerstwa należałoby uwzględnić zatem działania mające na celu zmniejszenie nierówności społecznych i ekonomicznych poprzez zwiększenie dostępności do usług pomocy społecznej oraz poprawę jakości życia osób w trudnej sytuacji materialnej, jak również dalsze wsparcie gospodarcze oraz zwiększenie dostępności do rynku pracy, aby kontynuować pozytywne trendy i zapobiegać potencjalnym kryzysom społecznym.
- Szczególną uwagę zwrócić należy na ponowny wzrost w 2022 r. wartości wskaźnika udziału osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem, których wielkość dochodu znajdowała się poniżej kryterium dochodowego. Strategiczne działania Partnerstwa powinny zapobiegać w perspektywie długoterminowej pogłębianiu się tzw. ubóstwa głębokiego wśród mieszkańców obszaru. W 2022 r. wzrosła także (względem roku 2021) liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych, świadcząc o konieczności wsparcia osób żyjących w najtrudniejszej sytuacji finansowej.
- Wzrost liczby organizacji społecznych na 1.000 mieszkańców w okresie 2013-2023 świadczy o wzrastającej aktywności obywatelskiej w gminach Partnerstwa. Partnerstwo w swoich działaniach powinno skupić się na kontynuacji i wzmacnianiu wsparcia dla organizacji społecznych oraz inicjatyw obywatelskich, aby podnieść poziom zaufania społecznego i wspierać integrację mieszkańców.
- Analiza danych wykazała jednak, że mimo rosnącej liczby organizacji społecznych, widoczne pozostaje zróżnicowane podejście do finansowania organizacji pozarządowych. Warto, by Partnerstwo w swoich działaniach uwzględniło dla nich większe wsparcie, co mogłoby wzmocnić lokalne społeczności i zintensyfikować ich zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych.

2.2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Przeprowadzona diagnoza wymiaru gospodarczego Partnerstwa pozwoliła na skonstruowanie wniosków diagnostycznych, stanowiących uzasadnienie dla potrzeby realizacji określonych działań w ramach strategii terytorialnej, ukierunkowanych na zrównoważony rozwój społeczny i ekonomiczny obszaru:

- Ogólny poziom przedsiębiorczości w jednostkach Partnerstwa mierzony za pomocą wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1.000

mieszkańców jest zadowalający. W Partnerstwie przedsiębiorczość rozwija się dobrze i zauważalny jest dynamiczny trend wzrostowy. Najwyższą wartość wskaźnik ten notuje w Środzie Wielkopolskiej, gdzie nastąpił wzrost z poziomu 108,59 w 2013 roku do 130,05 w roku 2023, tj. o 19%. W Zaniemyślu wartość wskaźnika wyniosła w 2023 roku 124,84; w ostatnich 10 latach nastąpił wzrost o 43%. Jednocześnie wartość wskaźnika w 2023 roku dla całego powiatu wyniosła 119,78 (wzrost o 27%). Świadczy to o zdolności lokalnej społeczności do podejmowania ryzyka gospodarczego i prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek.

- Około 96% podmiotów gospodarczych we wszystkich analizowanych jednostkach stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób. W ostatnich 5 latach nastąpił zauważalny przyrost liczby tych podmiotów. Podmioty te w głównej mierze stanowią o sile gospodarczej Partnerstwa. Na terenie Partnerstwa funkcjonuje niewiele dużych podmiotów, zatrudniających powyżej 250 osób (tylko 3 podmioty).
- Dochody budżetu JST z tytułu udziału w PIT na 1 mieszkańca wykazują dynamiczny wzrost, co świadczy m.in. o konkurencyjnej i rozwijającej się lokalnej gospodarce. Dynamika zmian w analizowanym okresie kształtuje się na następującym poziomie: 162% - Zaniemyśl, 87% - Powiat Średzki i 75% - Środa Wielkopolska.
- Stopa bezrobocia w ujęciu całego powiatu średzkiego w zestawieniu z województwem wielkopolskim jest nieznacznie wyższa i wynosi 5,6% (w porównaniu do 4,4%). Wnioskować zatem można, że w Partnerstwie bezrobocie nie stanowi znaczącego problemu rozwojowego.
- Różnica liczby osób wchodzących i schodzących z lokalnego rynku pracy informuje o zastępowalności pokoleń. W Partnerstwie sytuacja uległa poprawie za wyjątkiem gminy Zaniemyśl. W nadchodzących latach obszar Partnerstwa coraz silniej odczuwać będzie brak młodej kadry pracowniczej, mogącej zastąpić miejsca zwalniane przez osoby odchodzące na emeryturę.
- Liczba absolwentów szkół średnich w Partnerstwie w okresie ostatnich 5 lat spadła. Dynamika zmian prezentuje się następująco: gmina Zaniemyśl (-100%), Powiat Średzki (-21,96%) oraz gmina Środa Wielkopolska (-18,45%). Spadek absolwentów szkół średnich (młodych ludzi z kwalifikacjami) niekorzystnie wpływa na potencjał siły roboczej i może mieć negatywne skutki dla rozwoju lokalnej gospodarki.
- Przeciętne wynagrodzenie w gminach powiatu systematycznie rośnie i w 2023 roku było o ponad 500 zł wyższe niż w województwie (6.736 zł w porównaniu do 6.224 zł). Świadczy to o względnie atrakcyjnych miejscach pracy na obszarze Partnerstwa.

2.3. Wnioski z diagnozy sytuacji środowiskowo-przestrzennej

Przeprowadzona diagnoza wymiaru środowiskowo-przestrzennego Partnerstwa pozwoliła na skonstruowanie wniosków diagnostycznych, stanowiących uzasadnienie dla potrzeby realizacji określonych działań w ramach strategii terytorialnej, ukierunkowanych na zrównoważony rozwój społeczny i ekonomiczny obszaru:

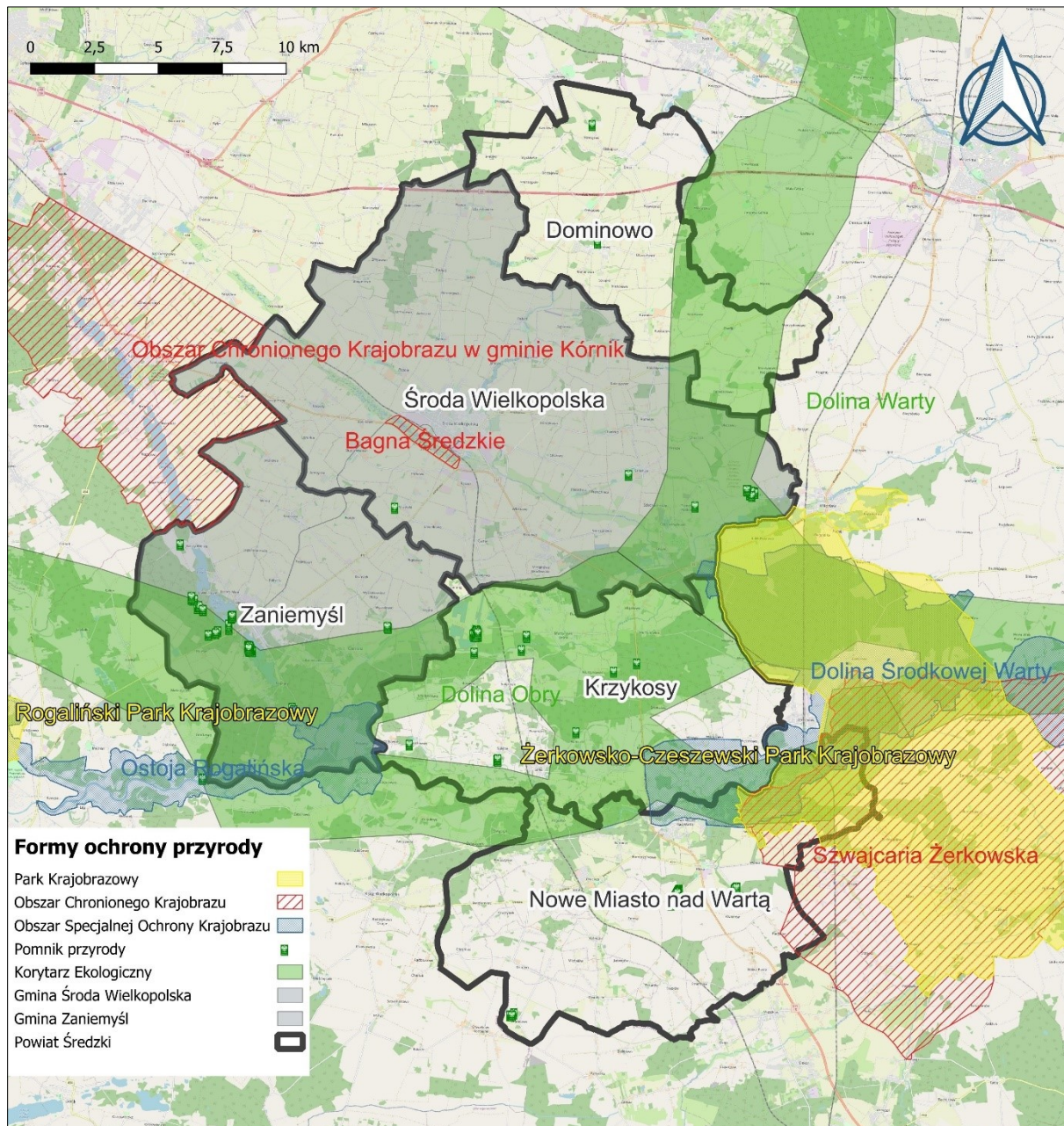
- Obszar Partnerstwa wchodzi w skład miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Poznania – Poznański Obszar Metropolitalny (POM). POM składa się z 27 miast, 813 sołectw (w tym 15 gminnych ośrodków wiejskich). Miasto Środa Wielkopolska jako ośrodek lokalny, stanowi pierścień miast „zamykających” strukturę osadniczą obszaru metropolitalnego. Pełni istotną rolę w systemie funkcjonalnym POM jako ośrodek dystrybucji innowacji oraz miejsca dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego. Zaniemyśl jako ośrodek wiejski, będący siedzibą władz gminnych, pełni rolę gminnego centrum obsługi mieszkańców terenów wiejskich.
- Podstawowy układ komunikacyjny powiatu średzkiego skupia się na drogach krajowych, wojewódzkich i liniach kolejowych, co sprzyja rozwiniętej dostępności komunikacyjnej. Kluczowe drogi to przede wszystkim drogi krajowe nr 11 i nr 15. Ważne są także powiązania lokalne, takie jak droga wojewódzka nr 432, która łączy Środę Wielkopolską z Zaniemyślem.
- Na terenie gminy Zaniemyśl planowany jest przebieg drogi ekspresowej S11 z lokalizacją węzła „Środa Południe” w pobliżu północno-wschodnich krańców gminy. Realizacja tej inwestycji przyczyni się do lepszej dostępności drogowej terenów gminy i zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej, zwłaszcza części północno-wschodniej i środkowej, ale też do wzmożenia ruchu na DW 432 i w konsekwencji pogorszenia trudnych już warunków przejazdu przez Zaniemyśl.
- Współpraca między Środą Wielkopolską, Zaniemyślem i Powiatem Średzkim dotyczy m.in. działań na rzecz zrównoważonej mobilności, co oznacza próby integracji różnych form transportu, w tym transportu publicznego, rowerowego oraz kolejowego. Analiza dostępności komunikacyjnej umożliwia ocenę aktualnej sytuacji w zakresie infrastruktury transportowej i dostępnych form mobilności.
- Obszar partnerstwa obsługiwany jest przez rozbudowaną sieć transportu publicznego, w tym kolej oraz autobusy. Istnieją regularne połączenia z Poznaniem oraz inne kierunki. Bezpłatna komunikacja autobusowa w gminie Środa Wielkopolska sprzyja mobilności lokalnej.
- Przez północno-wschodni fragment gminy Zaniemyśl planuje się wytrasowanie linii Kolei Dużych Prędkości (KDP), łączącej Poznań z Łodzią i Warszawą, jednak połączenie to nie będzie obsługiwać bezpośrednio gminy Zaniemyśl. Zaniemyśl łączy ze Środą Wlkp. zbudowana w 1909 r. linia kolei wąskotorowej, stanowiąca ostatni zachowany fragment

Średzkiej Kolei Powiatowej, która docierała aż do Poznania. Kolejka pełni funkcję turystyczną i stanowi kluczowy potencjał rekreacyjno-turystyczny Partnerstwa.

- W gminie Środa Wielkopolska znajduje się większość sieci ścieżek rowerowych (30,9 km), w przeciwieństwie do Zaniemyśla, który ma tylko 1 km. Oznacza to, że Zaniemyśl powinien podjąć działania w celu rozbudowy infrastruktury rowerowej, co wpłynie korzystnie na rekreację i komunikację mieszkańców.
- Środowiskowo-przestrzenne powiązania w Partnerstwie wynikają z uwarunkowań geograficznych oraz wspólnej infrastruktury technicznej. Powiat średzki, leżący w centralnej części województwa wielkopolskiego, charakteryzuje się płaskim, nizinno-pojeziernym krajobrazem, który sprzyja zarówno rolnictwu, jak i rozwojowi infrastruktury przemysłowej. Ważnym elementem współpracy jest zarządzanie zasobami naturalnymi, takimi jak lasy, wody powierzchniowe, czy tereny chronione. W regionie występują liczne zbiorniki wodne, a także tereny leśne, które stanowią istotny element w strategii ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.
- Powiat średzki charakteryzuje się zróżnicowanym środowiskiem naturalnym z licznymi obszarami chronionymi. Lesistość w regionie wynosi 16,3%, a gmina Zaniemyśl ma najbardziej zalesiony obszar (24,8%). Ochrona przyrody, m.in. w postaci wyznaczania i utrzymywania obszarów Natura 2000, jak i pomników przyrody, jest istotna dla bioróżnorodności.

STRATEGIA TERYTORIALNA
PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

Rysunek 3. Formy ochrony przyrody

Źródło: Opracowanie własne

- Gmina Środa Wielkopolska posiada bogate dziedzictwo historyczne, w tym zespół obiektów zabytkowych. Gmina Zaniemyśl także wyróżnia się istotnymi atrakcjami, takimi jak Wyspa Edwarda. Ochrona i promocja tych miejsc mają znaczenie nie tylko dla lokalnej tożsamości, ale również dla turystyki. W gminie Zaniemyśl wzrost liczby decyzji o warunkach zabudowy odzwierciedla niekontrolowany proces suburbanizacji, rosnące zainteresowanie terenami wiejskimi i wskazuje na potrzebę uchwalenia właściwych aktów planistycznych.

3. Analiza powiązań funkcjonalnych obszaru partnerstwa

Mając na uwadze wzmocnienie i rozwój więzi partnerskich oraz integracji terytorialnej, prowadzenie polityki zrównoważonego rozwoju, w tym zaangażowanie samorządów w pozyskiwanie i efektywne wykorzystanie środków zewnętrznych w ramach unijnej perspektywy finansowej 2021-2027, w szczególności środków polityki spójności w ramach mechanizmu Innych Inwestycji Terytorialnych (IIT), zawarte zostało porozumienie powiatowo-gminne tworzące Partnerstwo Powiatu Średzkiego, Gminy Środa Wielkopolska oraz Gminy Zaniemyśl. Partnerstwo tworzą: Powiat Średzki, gmina miejsko-wiejska Środa Wielkopolska oraz gmina miejsko-wiejska Zaniemyśl. Poza obszarem Partnerstwa pozostały inne gminy wchodzące w skład Powiatu Średzkiego, tj.: Dominowo, Krzykosy oraz Nowe Miasto nad Wartą.

Partnerstwo Powiatu Średzkiego, Środy Wielkopolskiej i Zaniemyśla jest przykładem współpracy jednostek samorządowych, które łączą wspólne cele i wyzwania rozwojowe, a jednocześnie dążą do zintegrowania swoich działań w trzech głównych wymiarach: społecznym, gospodarczym i środowiskowo-przestrzennym. Analiza powiązań funkcjonalnych między tymi jednostkami pozwala dostrzec, w jaki sposób te trzy jednostki wzajemnie się uzupełniają, tworząc spójny organizm terytorialny.

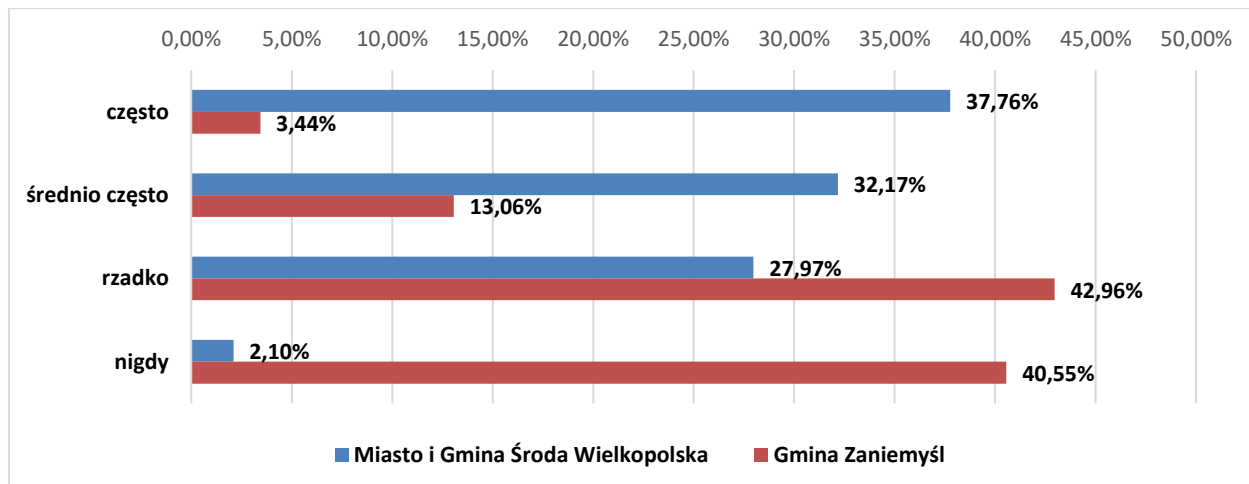
Dokonując oceny powiązań funkcjonalnych obszaru Partnerstwa, oprócz wcześniej wykazanych w analizowanych wymiarach (społecznym, gospodarczym i środowiskowo-przestrzennym), potwierdzających silne związki gmin tworzących Partnerstwo, zbadano także poniższe dziedziny.

3.1. Korzystanie z usług społecznych i komercyjnych w poszczególnych gminach tworzących Partnerstwo

W oparciu o badania ankietowe, przeprowadzone wśród mieszkańców zamieszkujących obszar Partnerstwa, opisane w dokumencie diagnostycznym, a także na podstawie wywiadów pogłębionych przeprowadzonych z liderami społeczności lokalnych, dokonano oceny korzystania przez mieszkańców z usług społecznych i komercyjnych w poszczególnych gminach tworzących Partnerstwo.

STRATEGIA TERYTORIALNA
PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

Rysunek 4. Odwiedziny gmin z obszaru Partnerstwa

Źródło: Opracowanie własne

Wskazania mieszkańców gminy Środa Wielkopolska na temat częstotliwości bywania w gminie Zaniemyśl w celu załatwienia spraw, skorzystania z usług społecznych i komercyjnych były następujące:

- „Często” – 3,44% wskazań
- „Średnio często” – 13,06% wskazań
- „Rzadko” – 42,96% wskazań
- „Nigdy” – 40,55% wskazań.

Z kolei mieszkańcy gminy Zaniemyśl odpowiedzieli następująco w odniesieniu do odwiedzin gminy Środa Wielkopolska:

- „Często” – 37,76% wskazań
- „Średnio często” – 32,17% wskazań
- „Rzadko” – 27,97%
- „Nigdy” – 2,10%.

Wyniki przeprowadzonych badań wskazują na silne powiązania Zaniemyśla ze stolicą powiatu, Środą Wielkopolską, w zakresie korzystania przez mieszkańców z szeroko rozumianych usług społecznych i komercyjnych. Jednym z najważniejszych aspektów społecznych łączących Powiat Średzki, Środę Wielkopolską i Zaniemyśl jest współdzielenie infrastruktury społecznej, w tym usług publicznych, takich jak edukacja, ochrona zdrowia, a także infrastruktura sportowo-rekreacyjna i kulturalna. Środa Wielkopolska, jako największa jednostka w partnerstwie, pełni rolę centrum usługowego, dostarczając większość usług zarówno dla swoich mieszkańców, jak i dla mieszkańców okolicznych gmin, zwłaszcza Zaniemyśla.

Kolejnym istotnym elementem powiązań społecznych jest wspólne korzystanie z infrastruktury kulturalnej i sportowej. Ośrodki kulturalne, takie jak Ośrodek Kultury im. Marszałka Józefa

Piśsudskiego w Środzie Wielkopolskiej, Biblioteka Publiczna w Środzie oraz Muzeum Ziemi Średzkiej „Dwór w Koszutach”, stanowią centra aktywności społeczno-kulturalnej, które przyciągają mieszkańców całego powiatu. Wyspa Edwarda w Zaniemyślu jest kolejnym ważnym punktem na mapie kulturalnej i turystycznej regionu, przyciągającym zarówno mieszkańców Środy Wielkopolskiej, jak i odwiedzających z dalszych części całego regionu. Zaniemyśl, będący gminą o charakterze rolniczym, dysponuje rozległymi terenami rolnymi oraz terenami przyrodniczymi, które pełnią funkcję obszarów rekreacyjnych i turystycznych.

Społeczne powiązania wzmacniane są także przez lokalne organizacje pozarządowe i społeczne, które działają na rzecz wspólnot lokalnych, organizując różnorodne inicjatywy integrujące mieszkańców. W Zaniemyślu, jak i w Środzie Wielkopolskiej, działają liczne stowarzyszenia, kluby sportowe i grupy kulturalne, które organizują wydarzenia i projekty o zasięgu powiatowym, co dodatkowo wzmacnia integrację społeczną na tym obszarze. Gospodarczo, Partnerstwo opiera się na przepływach kapitału ludzkiego i materialnego pomiędzy gminami. Środa Wielkopolska pełni funkcję lokalnego centrum gospodarczego, oferując miejsca pracy w sektorach przemysłowych, usługowych i administracyjnych. Zaniemyśl koncentruje się na rolnictwie, ale jednocześnie korzysta z możliwości, jakie oferuje Środa Wielkopolska, zwłaszcza w zakresie handlu, usług oraz rynku pracy.

3.2. Korzystanie z wyszczególnionych usług społecznych i komercyjnych w poszczególnych gminach tworzących Partnerstwo

Ankietyzacja mieszkańców Partnerstwa pozwoliła także na wskazanie korzystania przez mieszkańców obszaru Partnerstwa z katalogu 19 wyszczególnionych usług społecznych i komercyjnych. Szczegółowo obrazuje to Tabela 1.

Najwięcej wskazań, dotyczących korzystania z usług poza zamieszkiwaną gminą na obszarze Partnerstwa, dotyczyło następujących kwestii:

- „Zakupy na targowiskach” – 13,40% wskazań
- „Usługi i doradztwo prawne (adwokat, notariusz, radca prawny)” – 12,99% wskazań
- „Usługi bankowe i finansowe (pożyczki, kredyty, doradztwo finansowe itp.)”, „Usługi budowlane, remontowe, naprawcze”, „Podstawowa opieka zdrowotna, przychodnia, lekarz, pielęgniarka, dentysta, apteka)” – po 12,58% wskazań
- „Zakupy artykułów przemysłowych, odzieży, AGD” – 12,37% wskazań.

Wyniki przeprowadzonych badań, dotyczących katalogu 19 wyszczególnionych usług społecznych i komercyjnych, wskazują na korzystanie przez część mieszkańców z usług świadczonych poza miejscem ich zamieszkania i potwierdzają na istniejące powiązania funkcjonalne samorządów z obszaru Partnerstwa. Ponadto z przeprowadzonych wywiadów pogłębionych wynika, że mieszkańcy Zaniemyśla regularnie korzystają z usług oferowanych w Środzie Wielkopolskiej, co świadczy o silnych społecznych powiązaniach funkcjonalnych. W przypadku korzystania z usług takich, jak opieka zdrowotna, edukacja na poziomie

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

ponadpodstawowym, czy usługi finansowe, mieszkańcy Zaniemyśla często wybierają Środę Wielkopolską jako główny ośrodek, gdzie te potrzeby mogą być zaspokojone. Środa Wielkopolska posiada rozwiniętą infrastrukturę edukacyjną, która przyciąga uczniów z całego powiatu. W gminie tej funkcjonują zarówno szkoły podstawowe, jak i szkoły średnie oraz zawodowe.

W Zaniemyślu dostępna jest edukacja podstawowa, ale dla dalszej edukacji, szczególnie na poziomie ponadpodstawowym, uczniowie często dojeżdżają do Środy Wielkopolskiej. To buduje silne zależności społeczne, gdzie jedna jednostka partnerstwa pełni funkcję edukacyjnego centrum, co z kolei wzmacnia więzi między mieszkańcami różnych części powiatu. Środa Wielkopolska stanowi także centrum handlowe regionu, oferując szeroki wachlarz sklepów i punktów usługowych, które przyciągają mieszkańców okolicznych gmin.

Tabela 1. Korzystanie z wyszczególnionych usług

Rodzaj usługi/aktywności	W gminie, którą zamieszkuję	W innej gminie z obszaru Partnerstwa	W innej gminie poza obszarem Partnerstwa	W stolicy województwa wielkopolskiego	Nie korzystam z tych usług
Usługi bankowe i finansowe (pożyczki, kredyty, doradztwo finansowe, itp.)	55,05%	12,58%	5,57%	12,16%	14,64%
Zakupy na targowiskach	62,68%	13,40%	3,09%	0,82%	20,00%
Zakupy w sieciach handlowych, większych sklepach i hurtowniach	49,69%	9,07%	7,22%	31,55%	2,47%
Zakupy - podstawowe artykuły gosp. dom. i żywność	92,78%	3,92%	2,47%	0,82%	0,00%
Zakupy artykułów przemysłowych, odzieży, AGD	42,06%	12,37%	8,25%	32,78%	4,54%
Usługi budowlane, remontowe, naprawcze	61,44%	12,58%	8,45%	8,25%	9,28%
Usługi rolnicze i obsługi (dla) rolnictwa	27,01%	4,33%	3,09%	1,44%	64,12%
Edukacja podstawowa dzieci i opieka nad dzieckiem (szkoła podstawowa, przedszkole, żłobek, klub dziecięcy)	77,32%	3,30%	1,86%	1,24%	16,29%
Dokształcanie się, edukacja własna, kursy, szkolenia	23,09%	6,60%	11,34%	34,64%	24,33%
Doradztwo i pośrednictwo zawodowe, poszukiwanie pracy	29,28%	9,28%	4,54%	8,66%	48,25%
Usługi otoczenia i wsparcia biznesu oraz przedsiębiorczości (księgowe, doradcze, szkoleniowe, itp.)	28,25%	8,04%	5,36%	8,25%	50,10%
Usługi i doradztwo prawne (adwokat, notariusz, radca prawny)	35,88%	12,99%	6,80%	15,26%	29,07%
Podstawowa opieka zdrowotna, przychodnia, lekarz, pielęgniarka, dentysta, apteka)	73,40%	12,58%	9,28%	3,92%	0,82%
Usługi lekarza specjalisty oraz specjalistyczne zabiegi	24,54%	11,13%	16,08%	45,15%	3,09%
Usługi rehabilitacyjno-opiekuńcze nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi	22,89%	8,04%	3,71%	4,74%	60,62%
Usługi typu "beauty" (fryzjer, kosmetyczka, solarium, spa, itp.)	74,23%	10,31%	6,60%	4,33%	4,54%
Usługi i imprezy kultury popularnej i rozrywki	44,95%	5,98%	7,01%	29,28%	12,78%
Usługi z zakresu kultury wysokiej: teatr, koncert, wystawy	6,80%	2,89%	9,28%	63,30%	17,73%
Imprezy sportowe, mecze, zawody, itp.	22,68%	4,54%	7,01%	20,41%	45,36%

Źródło: Opracowanie własne

4. SWOT – mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia

Analiza SWOT to narzędzie strategiczne służące do oceny aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru partnerstwa. Nazwa SWOT pochodzi od czterech angielskich słów opisujących kluczowe elementy analizy:

- **S (Strengths) – Mocne strony** - to cechy, zasoby lub umiejętności, które stanowią przewagę analizowanego obszaru. Mocne strony mogą obejmować np. wykwalifikowaną kadrę, silną markę miejsca, dostęp do unikalnych zasobów, nowoczesne technologie, czy korzystne lokalizacje.
- **W (Weaknesses) – Słabe strony** - to obszary, w których partnerstwo ma braki, problemy lub ograniczenia, które mogą osłabiać je w stosunku do innych obszarów. Słabości mogą obejmować np. niewystarczające zasoby finansowe, przestarzałą technologię, niską jakość produktów lub usług, brak doświadczenia lub słabą infrastrukturę.
- **O (Opportunities) – Szanse** - to zewnętrzne czynniki lub okoliczności, które mogą przynieść korzyści lub umożliwić rozwój Partnerstwa. Szanse mogą pojawiać się w wyniku zmian rynkowych, technologicznych, regulacyjnych, czy demograficznych. Przykładami szans mogą być nowe rynki usług, zmieniające się preferencje mieszkańców, rozwój nowych technologii, czy możliwość uzyskania dofinansowania zewnętrznego.
- **T (Threats) – Zagrożenia** - to czynniki zewnętrzne, które mogą negatywnie wpłynąć na funkcjonowanie partnerstwa. Zagrożenia mogą wynikać np. ze zmian legislacyjnych, niestabilności gospodarczej, zmieniających się trendów rynkowych, a także kryzysów ekologicznych lub społecznych. Przykłady to rosnące koszty energii, zmieniające się przepisy (jak np. reforma planistyczna), czy kryzysy gospodarcze.

Wyniki analizy SWOT to cenne źródło wiedzy dla opracowania części kierunkowej strategii. Analiza ta stanowi punkt wyjścia dla dalszego wykorzystania mocnych stron do realizacji szans i neutralizacji zagrożeń, minimalizowania słabości, by zwiększyć zdolność do wykorzystania szans, a także przygotowania planów reagowania na potencjalne zagrożenia.

Zaprezentowana poniżej macierz stanowi wypadkową danych jakościowych i ilościowych, zebranych w procesie diagnostycznym, w tym podczas przeprowadzanych warsztatów diagnostycznych.

Tabela 1. Mocne i słabe strony obszaru Partnerstwa

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Bogactwo i zróżnicowanie przyrodnicze obszaru Partnerstwa	Niedostatecznie rozwinięta sieć ścieżek rowerowych oraz infrastruktury okotorowerowej.
Dobry układ drogowy, gwarantujący szybkość przemieszczania się i mobilność mieszkańców	Zanieczyszczenie jezior i brak możliwości rekreacji wodnej

STRATEGIA TERYTORIALNA
PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYSŁ
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

Bliskość Poznania jako ośrodka wojewódzkiego	Korki i problemy komunikacyjne, w tym nierównomierna oferta transportu publicznego ²
Szeroka oferta kulturalna i sportowo-rekreacyjna	Niski stopień integracji społecznej, szczególnie w przypadku obywateli innych krajów
Zadbane tereny zielone	Ograniczony dostęp do usług medycznych i opieki zdrowotnej
Zorganizowana społeczność obywatelska z silnymi liderami lokalnymi	Mniejsza atrakcyjność Partnerstwa dla mieszkańców i turystów, spowodowana niewystarczającą ofertą lokali gastronomicznych i miejsc spotkań
Dostępność usług	Zły stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Szanse i zagrożenia dla obszaru Partnerstwa

SZANSE	ZAGROŻENIA
Realizacja projektów partnerskich nastawionych na zrównoważony rozwój infrastruktury transportowej	Problemy demograficzne, polegające na starzeniu się społeczeństwa i ujemnym przyroście naturalnym
Zwiększenie inwestycji w infrastrukturę edukacyjną i zdrowotną	Degradacja środowiska przyrodniczego związana z celowymi działaniami człowieka, jak i kryzysem klimatycznym
Wzrost zainteresowania turystyką kulturową i przyrodniczą prowadzący do lepszego wykorzystania zasobów i potencjałów turystycznych obszaru	Rozwarstwienie społeczne powodujące dezintegrację mieszkańców obszaru partnerstwa
Rozwój inicjatyw obywatelskich	Pogłębianie się obciążenia infrastruktury drogowej
Wzrost znaczenia różnorodnych form komunikacji w kontekście promocji obszaru partnerstwa	Postępujące zmiany gospodarcze, prowadzące do wzrostu kosztów życia i obniżenia standardu życia mieszkańców
Procesy migracyjne i suburbanizacja przekładające się na wzrost zainteresowania obszarem Partnerstwa jako miejscem do życia i rozwoju	Starzenie się populacji, powodujące trudności w dostępie do usług medycznych
Dostępność środków zewnętrznych wspomagających procesy rozwojowe w Partnerstwie	Niekontrolowany rozwój terenów obszaru Partnerstwa, prowadzący do problemów urbanistycznych i środowiskowych

Źródło: Opracowanie własne

² W terminologii transportowej zjawisko zatlóczenia na drogach nazywa się kongestią.

5. Kluczowe problemy, potencjały i silne strony oraz potrzeby obszaru Partnerstwa

Celem diagnozy było pozyskanie szczegółowych, wiarygodnych i rzetelnych informacji na temat najważniejszych uwarunkowań rozwoju Partnerstwa, głównych barier i szans rozwoju oraz zidentyfikowanie jego potencjałów. Punktem wyjścia była syntetyczna ocena potencjału społeczno-ekonomicznego we wszystkich 3 wymiarach zrównoważonego rozwoju, tj. wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowo-przestrzennym. Pozyskane w ten sposób dane zestawiono z ilościowymi i jakościowymi informacjami i danymi, w tym z wnioskami wynikającymi z przeprowadzonych badań wśród mieszkańców oraz analizy SWOT.

Poniżej zaprezentowano wnioski końcowe, wynikające z przeprowadzonej diagnozy, które w oparciu o powyższe działania ujęto w formie kluczowych problemów, potencjałów i silnych stron oraz potrzeb obszaru Partnerstwa.

5.1. Kluczowe problemy obszaru Partnerstwa

Mieszkańcy negatywnie oceniają niewystarczającą troskę o tereny zielone i środowisko przyrodnicze, stan infrastruktury rowerowej i drogowej, słabą dostępność mediów, deficyty w zakresie opieki zdrowotnej, komunikacji zbiorowej, czy edukacji.

- W jednostkach tworzących Partnerstwo od 2020 roku zauważalny jest ujemny przyrost naturalny. Wpływa on niekorzystanie na sytuację demograficzną w Partnerstwie, w tym na strukturę ludnościową. Zmiana struktury wieku mieszkańców, polegająca na wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym i spadku liczby osób w wieku produkcyjnym, stwarza dla Partnerstwa poważne konsekwencje społeczno-ekonomiczne, w tym m.in. zmiany na rynku pracy, zwiększenie obciążeń podatkowych, czy wzrost kosztów opieki zdrowotnej. Wymaga to jednocześnie aktywnych działań na rzecz polityki prodemograficznej i przyciągania nowych mieszkańców.
- Na obszarze Partnerstwa postępuje starzenie się społeczeństwa. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (o 39% w Zaniemyślu, 41% w Środzie Wielkopolskiej i 38% w Powiecie Średzkim) może prowadzić do poważnych konsekwencji społeczno-ekonomicznych, takich jak obciążenie systemów opieki zdrowotnej i społecznej, zmiany na rynku pracy oraz wzrost kosztów opieki nad osobami starszymi.
- W Partnerstwie sytuacja związana z zastępowalnością pokoleń uległa poprawie za wyjątkiem gminy Zaniemyśl. W nadchodzących latach obszar Partnerstwa coraz silniej odczuwać będzie brak młodej kadry pracowniczej, mogącej zastąpić miejsca zwalniane przez osoby odchodzące na emeryturę.
- Niepokojący jest ponowny wzrost (od 2022 r.) udziału osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem, których wielkość dochodu znajdowała się poniżej kryterium dochodowego. Sugerować to może ponowne

pojawienie się wśród społeczeństwa trudności związanych z funkcjonowaniem opartym na zabezpieczeniu ekonomicznym i pogłębieniem tzw. ubóstwa głębokiego. W 2022 r. wzrosła także (względem roku 2021) liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych, świadcząc o konieczności wsparcia osób żyjących w najtrudniejszej sytuacji finansowej.

- Spadek liczby absolwentów szkół średnich (młodych ludzi z kwalifikacjami) niekorzystnie wpływa na potencjał siły roboczej i może mieć negatywne skutki dla rozwoju lokalnej gospodarki.

5.2. Potencjały i silne strony obszaru Partnerstwa

- Obszar Partnerstwa wchodzi w skład miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Poznania – Poznański Obszar Metropolitalny (POM). POM składa się z 27 miast, 813 sołectw (w tym 15 gminnych ośrodków wiejskich). Miasto Środa Wielkopolska jako ośrodek lokalny, stanowi pierścień miast „zamykających” strukturę osadniczą obszaru metropolitalnego. Pełni istotną rolę w systemie funkcjonalnym POM jako ośrodek dystrybucji innowacji oraz miejsca dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego. Zaniemyśl jako ośrodek wiejski, będący siedzibą władz gminnych, pełni rolę gminnego centrum obsługi mieszkańców terenów wiejskich.
- Mieszkańcy obszaru Partnerstwa cenią sobie otoczenie przyrody, spokój i poczucie bezpieczeństwa oraz bliskość/dostępność obiektów i usług, charakterystyczne dla mniejszych miejscowości.
- Na obszarze Partnerstwa nie występuje zjawisko depopulacji, które zaobserwować można w wielu podobnych miastach i gminach. W jednostkach tworzących Partnerstwo odnotowano wzrost liczby ludności w ciągu ostatnich 10 lat. W Środzie Wielkopolskiej liczba mieszkańców wzrosła o 2.405 osób, w Zaniemyślu o 175 osób, a w całym powiecie średzkim o 3.029 osób. Wzrost ten spowodowany jest głównie wynikiem dodatniego salda migracji, co wskazuje m.in. na atrakcyjność obszaru do zamieszkania.
- Środa Wielkopolska pełni ważną rolę jako centrum edukacyjne Partnerstwa. W ostatnich latach wzrosła liczba uczniów w szkołach na obszarze Partnerstwa. Największy wzrost odnotowano w Środzie Wielkopolskiej. Wysoki wskaźnik skolaryzacji brutto w Środzie Wielkopolskiej (powyżej 100%) wskazuje na to, że uczą się tu także osoby, pochodzące z sąsiednich gmin.
- Kluczowym i unikatowym walorem turystycznym oraz istotnym potencjałem endogenicznym obszaru Partnerstwa jest Średzka Kolej Powiatowa, której budowę rozpoczęto w 1898 r., a która rozpoczęła działalność w 1902 r. Ogromny wkład w swój rozwój Średzka Kolej Powiatowa zawdzięcza Towarzystwu Przyjaciół Kolejki Średzkiej "Bana", której zapał i entuzjazm pozwala na realizację wielu projektów wspierających i rozwijających zabytek. Obecnie linia kolei wąskotorowej łączy Zaniemyśl ze Środą Wlkp. Kolejka pełni funkcję turystyczną. Fundamentem dla dalszych działań powinno stać się

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

promowanie obszaru Partnerstwa jako destynacji turystycznej, której oferta rekreacyjna i kulturalna jest atrakcyjna dla odwiedzających.

- Gmina Środa Wielkopolska posiada bogate dziedzictwo historyczne, w tym zespół obiektów zabytkowych. Gmina Zaniemyśl także wyróżnia się istotnymi atrakcjami, takimi jak Wyspa Edwarda. Ochrona i promocja tych miejsc mają znaczenie nie tylko dla lokalnej tożsamości, ale również dla turystyki.
- Zauważalny jest wzrost aktywności obywatelskiej w gminach Partnerstwa. Partnerstwo w swoich działaniach powinno skupić się na kontynuacji i wzmacnianiu wsparcia dla organizacji społecznych oraz inicjatyw obywatelskich, aby podnieść poziom zaufania społecznego i wspierać integrację mieszkańców.
- W Partnerstwie przedsiębiorczość lokalna rozwija się dobrze i zauważalny jest dynamiczny jej rozwój. Świadczy to o zdolności lokalnej społeczności do podejmowania ryzyka gospodarczego i prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek. Znaczącą większość podmiotów gospodarczych we wszystkich analizowanych jednostkach stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób.
- Dochody budżetu gmin tworzących Partnerstwo z tytułu udziału w PIT na 1 mieszkańca wykazują dynamiczny wzrost, co świadczy m.in. o konkurencyjnej i rozwijającej się lokalnej gospodarce.
- Przeciętne wynagrodzenie w gminach powiatu systematycznie rośnie i w 2023 roku było o ponad 500 zł wyższe niż w województwie. Świadczy to o względnie atrakcyjnych miejscach pracy na obszarze Partnerstwa.
- Zewnętrzną dostępność komunikacyjną obszaru Partnerstwa uznaje się za korzystną ze względu na dobry system dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych oraz linii kolejowych. Kluczowe drogi to drogi krajowe nr 11 i nr 15. Ważna jest także linia kolejowa o państwowym znaczeniu: Poznań – Środa Wielkopolska – Jarocin – Ostrów – Kluczbork. Jest to linia kategorii pierwszorzędnej - dwutorowa oraz zelektryfikowana.
- Na terenie gminy Zaniemyśl planowany jest przebieg drogi ekspresowej S11 z lokalizacją węzła „Środa Południe” w pobliżu północno-wschodnich krańców gminy. Realizacja tej inwestycji przyczyni się do lepszej dostępności drogowej terenów gminy i zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej, zwłaszcza części północno-wschodniej i środkowej.
- Obszar partnerstwa obsługiwany jest w części przez finansowaną ze środków JST komunikację autobusową, co sprzyja mobilności lokalnej.

5.3. Potrzeby obszaru Partnerstwa

STRATEGIA TERYTORIALNA

PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚŁ ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

- Przedsięwzięcia podejmowane przez Partnerstwo powinny obejmować promocję walorów osiedleńczych obszaru, w tym rekreacyjno-turystycznych, tworzenie nowych miejsc pracy oraz wsparcie dla osób nowych, przenoszących się na tereny jednostek tworzących Partnerstwo.
- W kontekście przestrzennym ważnym elementem dla Partnerstwa jest rozwój infrastruktury transportowej, która łączy gminy wchodzące w jego skład. Przez teren powiatu przebiegają ważne szlaki komunikacyjne, w tym droga krajowa nr 11 oraz magistrała kolejowa, które łączą północ Polski z południem. Bliskość autostrady A2 sprzyja rozwojowi gospodarczemu regionu, ułatwiając transport towarów oraz mobilność mieszkańców. Istniejące lokalne połączenia autobusowe umożliwiają przepływ osób pomiędzy Środą Wielkopolską a Zaniemyśłem, chociaż na bieżąco należy optymalizować częstotliwość kursów i trasy linii.
- Kluczowe dla rozwoju Partnerstwa są działania skierowane na rozbudowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, budowę i remonty infrastruktury rowerowej, infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz retencji.
- Niezbędne jest zwiększenie inwestycji w opiekę zdrowotną, społeczną oraz rozwój infrastruktury dedykowanej osobom starszym. Konieczne mogą okazać się projekty, mające na celu w szczególności tworzenie systemu usług wsparcia seniorów w środowisku ich zamieszkania, w tym mieszkania wspomagane, dzienne domy i kluby pobytu dla seniorów.
- Zmiany demograficzne na obszarze Partnerstwa, mogą prowadzić do problemów na rynku pracy, dlatego kluczowe mogą okazać się projekty, które wspierałyby rozwój lokalnego rynku pracy, w tym programy szkoleniowe dla dorosłych, wsparcie dla lokalnych przedsiębiorców oraz promocję przedsiębiorczości wśród młodzieży.

6. Wizja rozwoju obszaru Partnerstwa

Wizja rozwoju obszaru Partnerstwa wypracowana została metodą warsztatową podczas spotkania interesariuszy strategii i brzmi ona następująco:

„W 2034 roku Partnerstwo staje się dynamicznie rozwijającym się obszarem, gdzie każdy mieszkaniec, niezależnie od wieku, może czerpać radość z różnych form aktywności, życia społecznego i dbałości o środowisko. Obszar ten jest przyjazny dla seniorów, oferując szeroki wachlarz usług i udogodnień, które wspierają ich aktywne i godne życie. Zielone przestrzenie dominują krajobraz, sprzyjając zdrowemu stylowi życia oraz integracji międzypokoleniowej, umożliwiając realizację idei wspólnej aktywności, zarówno w rekreacji, jak i pracy.

Mieszkańcy i przyjezdni mogą korzystać z licznych ścieżek rowerowych, które nie tylko łączą lokalne społeczności, ale również promują zdrowy styl życia i ekologiczny transport. Aktywność fizyczna staje się częścią codzienności i dla wszystkich jest nieodłącznym elementem kultury - organizowane są wydarzenia sportowe, w których biorą udział zarówno młodzi, jak i starsi.

Współpraca organizacji społecznych na rzecz lokalnej społeczności przynosi wymierne korzyści w postaci realizacji wspólnych projektów, które wzmacniają więzi międzyludzkie i budują poczucie wspólnoty. Dzięki wspólnym działaniom Partnerstwo zyskuje na znaczeniu jako rozpoznawalny turystycznie obszar w Wielkopolsce, przyciągający turystów zainteresowanych ekoturystyką, aktywnym wypoczynkiem oraz uczestnictwem w lokalnych inicjatywach.

Całość wizji dopełnia atmosfera radości i satysfakcji wynikającej ze wspólnej pracy oraz zaangażowania w rozwój regionu, w którym ludzie czują się zjednoczeni, współpracują i dbają o siebie nawzajem, razem kształtując przyszłość swojej społeczności.”

STRATEGIA TERYTORIALNA
PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

Rysunek 4. Warsztaty strategiczne, 9 września 2024 r.

Źródło: Zasoby własne

7. Cele strategiczne i kierunki działań strategii

Cele strategiczne to kluczowe, długoterminowe założenia, które określają, co Partnerstwo chce osiągnąć w określonym horyzoncie czasowym. Są one związane z wizją rozwoju i stanowią odpowiedź na najważniejsze wyzwania oraz potrzeby lokalnej społeczności. Cele te powinny być jasno zdefiniowane, realistyczne i mierzalne, aby umożliwić ocenę postępów w ich realizacji. W niniejszej strategii rozwoju Partnerstwa cele strategiczne odpowiadają wymiarom zdefiniowanym w procesie diagnostycznym, a więc: społecznym, gospodarczym i środowiskowo-przestrzennym.

Z kolei kierunki działań to założenia bliższe inicjatywom i projektom, które są podejmowane w celu realizacji wyznaczonych celów strategicznych. Określają one sposób, w jaki Partnerstwo zamierza dążyć do osiągnięcia swoich priorytetów. Kierunki działań są bardziej szczegółowe i odpowiadają na pytanie, "Jakie kroki musimy podjąć, aby osiągnąć nasze cele strategiczne?".

STRATEGIA TERYTORIALNA
PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYSŁ
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

Tabela 3. Cele i kierunki działań

CELE STRATEGICZNE					
WYMIAR SPOŁECZNY		WYMIAR GOSPODARCZY		WYMIAR ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY	
1	Budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez integrację, wsparcie i rozwój usług społecznych	2	Pozyskiwanie inwestorów i tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju gospodarczego obszaru Partnerstwa	3	Poprawa jakości walorów przyrodniczych i kulturowych oraz zwiększenie dostępności przestrzennej obszaru Partnerstwa
KIERUNKI DZIAŁAŃ					
1.1	Zwiększenie zaangażowania w życie społeczne mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego, poprawę ich zdrowia i dobrostanu	2.1	Napływ inwestycji i powstawanie nowych miejsc pracy poprzez zwiększenie atrakcyjności obszaru Partnerstwa dla przedsiębiorców	3.1	Transformacja energetyczna i zrównoważone zarządzanie zasobami w celu przeciwdziałania zmianom klimatycznym
1.2	Zwiększenie dostępu do usług dla osób ze szczególnymi potrzebami, poprzez poprawę jakości życia oraz aktywne włączenie w życie społeczne i zawodowe	2.2	Tworzenie i rozwój terenów inwestycyjnych z preferencyjnymi warunkami dla firm, w tym infrastrukturą i wsparciem administracyjnym	3.2	Rozwój infrastruktury rowerowej oraz poprawa jakości dróg i infrastruktury transportowej
1.3	Poprawa koordynacji działań na rzecz społeczności lokalnej oraz wzrost znaczenia sektora NGO, przyczyniająca się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i zaangażowania mieszkańców	2.3	Współpraca z lokalnymi placówkami edukacyjnymi w celu dostosowania programów nauczania do potrzeb przedsiębiorstw oraz kształcenie młodzieży w zawodach kluczowych dla lokalnej gospodarki	3.3	Ochrona środowiska naturalnego poprzez poprawę jakości wód, zwiększenie terenów zielonych i rewitalizację parków oraz przestrzeni publicznych
1.4	Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych wpływających na jakość życia mieszkańców, wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz budowanie bardziej zrównoważonych i sprawiedliwych społeczności	2.4	Kształtowanie postaw przedsiębiorczych poprzez organizację warsztatów, konkursów oraz projektów edukacyjnych promujących przedsiębiorczość wśród dzieci i młodzieży	3.4	Modernizacja zabytków i atrakcji turystycznych, ich promocja oraz rozwój infrastruktury turystycznej
1.5	Zwiększenie spójności społecznej, zmniejszenie wykluczenia i wzmacnianie więzi międzyludzkich w oparciu o różnorodność kulturową oraz współpracę międzypokoleniową	2.5	Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury drogowej oraz klarownych zasad dla rozwoju działalności gospodarczej	3.5	Poprawa mobilności mieszkańców, zwiększenie dostępności turystycznej regionu oraz zmniejszenie emisji CO ₂ poprzez promowanie transportu zbiorowego

Źródło: Opracowanie własne

7.1. Podejście zintegrowane w procesie realizacji celów

Podejście zintegrowane w realizacji celów rozwojowych dla wymiaru społecznego, gospodarczego i środowiskowego opiera się na współdziałaniu i wzajemnym uzupełnianiu się działań we wszystkich tych obszarach, co prowadzi do synergii i efektywnego wykorzystania zasobów Partnerstwa. Kluczowym elementem tego podejścia jest uznanie, że rozwój społeczny, gospodarczy i środowiskowy są nierozzerwalnie powiązane, a ich realizacja wymaga skoordynowanych działań, które przynoszą korzyści na różnych płaszczyznach.

W wymiarze społecznym budowanie społeczeństwa obywatelskiego i wspieranie integracji społecznej są nierozzerwalnie związane z rozwojem infrastruktury społecznej oraz usług publicznych. Przykładem może być rozwój lokalnych usług zdrowotnych, edukacji obywatelskiej i integracji międzypokoleniowej. Działania te mają na celu wzmacnianie więzi społecznych, poprawę jakości życia mieszkańców oraz budowanie wspólnoty opartej na współpracy i zaufaniu. Równocześnie, rozwój infrastruktury czasu wolnego, takiej jak tereny rekreacyjne, parki, czy ścieżki rowerowe, wspiera aktywność fizyczną i zdrowy styl życia, przyczyniając się do poprawy zdrowia mieszkańców.

W wymiarze gospodarczym kluczowym celem jest pozyskiwanie inwestorów i wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, co wymaga stworzenia sprzyjających warunków, takich jak korzystna polityka podatkowa, rozwój specjalnych stref ekonomicznych i promowanie postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży. Inwestycje w infrastrukturę, zarówno w zakresie transportu, jak i przestrzeni publicznych, są nie tylko działaniami wspierającymi rozwój gospodarczy, ale także podnoszącymi jakość życia mieszkańców i zwiększającymi atrakcyjność regionu dla turystów. Rozwój turystyki, który generuje zyski dla lokalnej gospodarki, może być wspierany przez ochronę i promocję dziedzictwa kulturowego i naturalnego, co z kolei wpływa na zwiększenie zatrudnienia w regionie.

W wymiarze środowiskowym poprawa jakości walorów przyrodniczych i kulturowych oraz zwiększenie dostępności przestrzennej obszaru Partnerstwa są kluczowymi elementami zintegrowanego podejścia. Rozwój zielonych przestrzeni i infrastruktury rowerowej poprawia jakość środowiska naturalnego, promuje zdrowy styl życia i zwiększa atrakcyjność turystyczną regionu. Jednocześnie inwestycje w infrastrukturę transportową, takie jak rozwój transportu publicznego, wspierają zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i ułatwiają dostęp do lokalnych usług oraz atrakcji turystycznych.

Wszystkie te działania mają wspólny cel: zrównoważony rozwój, który uwzględnia potrzeby społeczne, gospodarcze i środowiskowe, dążąc do stworzenia harmonijnej i dynamicznej społeczności. Zintegrowane podejście zakłada, że żaden z tych elementów nie może być realizowany w oderwaniu od innych – rozwój gospodarczy musi iść w parze z dbałością o środowisko i budowaniem społeczeństwa obywatelskiego. Dzięki takiemu podejściu Partnerstwo może osiągnąć trwałe i długoterminowe korzyści,

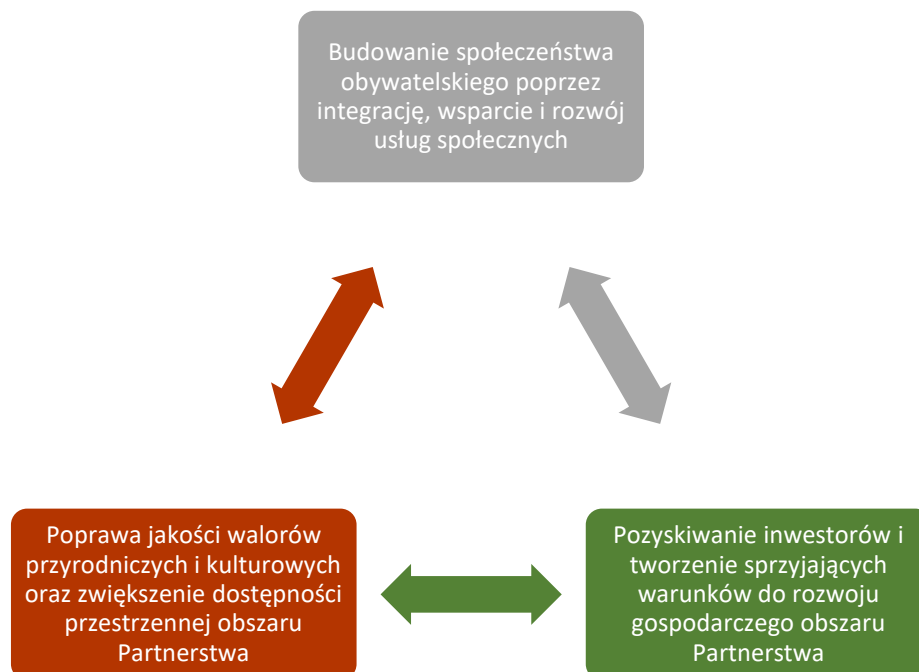
STRATEGIA TERYTORIALNA

PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

które poprawią jakość życia mieszkańców, wzmocnią lokalną gospodarkę i przyczynią się do ochrony środowiska naturalnego.

Na uwagę zasługuje fakt, że konstrukcja listy projektów, jak i ich zakres oraz sposób realizacji, w tym w szczególności cel i charakter projektów partnerskich, został szczegółowo omówiony i przedyskutowany podczas warsztatów strategicznych w dniu 15 października 2024 r.. W warsztatach udział wzięli przedstawiciele zarówno strony samorządowej, jak i interesariusze strategii, reprezentujący partnerów społeczno-gospodarczych. Warsztaty pozwoliły na wypracowanie listy projektów w oparciu o wzajemny dialog, zachowanie komplementarności działań i zintegrowanego charakteru projektów.

Rysunek 5. Podejście zintegrowane w procesie realizacji celów

Źródło: Opracowanie własne

8. Lista projektów realizujących cele

Realizacja zidentyfikowanych celów strategicznych wymaga precyzyjnie dobranych działań i projektów, które w sposób efektywny odpowiedzą na potrzeby obszaru Partnerstwa oraz wykorzystają jego potencjały. W niniejszym rozdziale zaprezentowano listę projektów, które zostały wyselekcjonowane jako kluczowe elementy wdrażania niniejszej strategii terytorialnej. Projekty te mają na celu harmonijne wsparcie rozwoju społecznego, gospodarczego oraz przestrzennego, z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju oraz efektywności wykorzystania zasobów.

Każdy z opisanych projektów jest powiązany z konkretnymi celami strategicznymi, co umożliwia ich monitorowanie i ewaluację w kontekście osiągania zamierzonych rezultatów. Wybór projektów opiera się na diagnozie wyzwań i potrzeb obszaru Partnerstwa oraz konsultacjach z interesariuszami, co zapewnia, że przedstawione inicjatywy są odpowiedzią na realne problemy oraz dążą do wzmocnienia potencjału lokalnych społeczności.

Dla zachowania przejrzystości źródeł finansowania, projekty podzielono na dwie listy: listę projektów możliwych do sfinansowania przy wparciu środków Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW) oraz listę projektów, których realizacja wymagać będzie dywersyfikowania źródeł finansowania i ich aktywnego pozyskania ze strony Partnerów.

STRATEGIA TERYTORIALNA
PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

Tabela 4. Lista projektów Partnerstwa możliwa do sfinansowania w ramach środków z Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW)

LP.	Nazwa projektu	Szacowany okres realizacji projektu	Szacowana wartość projektu w PLN	Działanie FEW	Kierunek działań w strategii	Wnioskodawca
1	Poprawa dostępności Wyspy Edwarda jako obiektu dziedzictwa kulturowego i miejsca przeznaczonego na działalność kulturalną poprzez modernizację promu.	2024-2025	1,5 mln PLN	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	1.1., 3.3., 3.4.	Gmina Zaniemyśl
2	Wyznaczenie, znakowanie, udostępnienie ścieżki turystycznej wraz z aplikacją.	2024-2025	0,25 mln PLN	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	1.1., 3.3., 3.4, 3.5	Gmina Zaniemyśl
3	Budowa turystycznego szlaku rowerowego wzdłuż trasy kolejki wąskotorowej na trasie Zaniemyśl-Środa Wielkopolska wraz z miejscami wyznaczonymi do odpoczynku.	2025-2025	20 mln PLN	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	3.2., 3.3., 3.4.	Projekt partnerski (Lider – Powiat Średzki Partner – Gmina Zaniemyśl)
4	Budowa sieci ścieżek rowerowych: 1. Śnieciska-Zaniemyśl, 2. Zaniemyśl-Polwica, 3. Zaniemyśl-Polesie, 4. Śnieciska-Jaszkowo, 5. Majdany -Kępa, 6. Czarnotki-Mądre.	2025-2026	21 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2., 3.4.	Gmina Zaniemyśl
5	Utworzenie przystani przy Warcie w miejscowości Kępa Wielka, jako elementu realizacji oferty turystycznej i kulturalno-edukacyjnej.	2025-2025	0,5 mln PLN	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	3.3., 3.4	Gmina Zaniemyśl
6	Utworzenie mariny na jeziorze Raczyńskim, jako elementu	2025-2026	2,5 mln PLN	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	1.1., 3.3., 3.4	Gmina Zaniemyśl

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

LP.	Nazwa projektu	Szacowany okres realizacji projektu	Szacowana wartość projektu w PLN	Działanie FEW	Kierunek działań w strategii	Wnioskodawca
	realizacji oferty turystycznej i kulturalno-edukacyjnej.					
7	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3718P w zakresie budowy drogi dla pieszych i rowerów w Środzie Wielkopolskiej.	2023 - 2025	2,7 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	2.5., 3.2.	Powiat Średzki
8	Modernizacja infrastruktury związanej ze-Średzką Koleją Powiatową - remont, przebudowa i docieplenie parowozowni Średzkiej Kolei Powiatowej.	2024 - 2026	4,6 mln PLN	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	1.1.,3.3., 3.4.	Powiat Średzki (projekt indywidualny oddziaływujący wspólnym rezultatem na gminę Zaniemyśl i Środa Wielkopolska poprzez ochronę, rozwój i promowanie publicznych walorów i usług turystycznych na obszarze Partnerstwa)
9	Zagospodarowanie otoczenia kolejki wąskotorowej w Zaniemyślu, poprzez utworzenie parku kieszonkowego z infrastrukturą przy dworcu.	2025 - 2026	1,3 mln PLN	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	3.3., 3.4.	Powiat Średzki (projekt indywidualny oddziaływujący wspólnym rezultatem na gminę Zaniemyśl i Środa Wielkopolska poprzez ochronę, rozwój i promowanie publicznych walorów i usług turystycznych

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

LP.	Nazwa projektu	Szacowany okres realizacji projektu	Szacowana wartość projektu w PLN	Działanie FEW	Kierunek działań w strategii	Wnioskodawca
						na obszarze Partnerstwa)
10	Rozwój e-usług i e-zasobów Powiatu Średzkiego.	2025 - 2029	5 mln PLN	Działanie FEWP.1.3 Rozwój e-usług i e-zasobów publicznych	1.1.,1.2.,1.4.	Powiat Średzki
11	Rewitalizacja budynku PCPR wraz z otoczeniem.	2025 - 2028	3,5 mln PLN	Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja	1.1.,1.2.,1.4.,3.3.	Powiat Średzki
12	Rewitalizacja budynku Starostwa Powiatowego w Środzie Wielkopolskiej.	2025 - 2029	4 mln PLN	Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja	1.1.,1.2.,1.4.,3.3.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Środa Wielkopolska)
13	Stworzenie systemu ścieżek rowerowych na terenie gmin Środa Wielkopolska i Zaniemyśl, w tym:	2025 - 2030	48 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Środa Wielkopolska lub Gmina Zaniemyśl)
13.1	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów w ciągu drogi powiatowej nr 3667P ul. Harcerskiej w Środzie Wielkopolskiej	2025 - 2026	1,08 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Powiat Średzki
13.2	Budowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż ulic: Prądyńskiego i Kórnickiej w Środzie Wielkopolskiej	2025-2027	3 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Środa Wielkopolska)
13.3	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 3721P ul.	2025-2029	0,8 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner -

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

LP.	Nazwa projektu	Szacowany okres realizacji projektu	Szacowana wartość projektu w PLN	Działanie FEW	Kierunek działań w strategii	Wnioskodawca
	Kosynierów w Środzie Wielkopolskiej.					Gmina Środa Wielkopolska)
13.4	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 3720P na odcinku przy ul. Kórnickiej (od Ronda Solidarności do Ronda Poznańskiego Czerwca 56)	2025-2030	1,5 mln	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Środa Wielkopolska)
13.5	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 2410P ul. Topolska, ul. Wrzesińska i ul. Witosza.	2025-2028	1,4 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Powiat Średzki
13.6	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 2411P ul. Strzelecka.	2025-2030	0,6 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Środa Wielkopolska)
13.7	Budowa/przebudowa drogi rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr 3667P od. Środy Wielkopolskiej - do Miłosławia (granica powiatu).	2025-2030	11 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Środa Wielkopolska)
13.8	Budowa/przebudowa drogi rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr 3672P na odcinku Koszuty - Pętkowo od DK11 do DW432.	2025-2030	5 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Środa Wielkopolska)
13.9	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów na odcinku Starkówiec - Czarne Piątkowo od 3667P do DK15.	2025-2027	4 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Powiat Średzki

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYSŁ
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

LP.	Nazwa projektu	Szacowany okres realizacji projektu	Szacowana wartość projektu w PLN	Działanie FEW	Kierunek działań w strategii	Wnioskodawca
13.10	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 3662P na odcinku Środa Wielkopolska- Janowo, do drogi Nr 3767P.	2025-2030	1,3 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Środa Wielkopolska)
13.11	Budowa/przebudowa drogi rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr 2410P na odcinku od Jarostawca do Bieganowa.	2025-2030	2,3 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Środa Wielkopolska)
13.12	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 2411P w miejsc. Pławce.	2025-2030	0,6 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Środa Wielkopolska)
13.13	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 3731P na odcinku Pławce – Zdziechowice.	2025-2030	1,1 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Środa Wielkopolska)
13.14	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 3670P na odcinku od DK-11 w m. Brodowo do Nietrzanowa.	2025-2030	1,8 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Środa Wielkopolska)
13.15	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr3671P w miejsc. Kijewo.	2025-2030	0,3 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Środa Wielkopolska)

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

LP.	Nazwa projektu	Szacowany okres realizacji projektu	Szacowana wartość projektu w PLN	Działanie FEW	Kierunek działań w strategii	Wnioskodawca
13.16	Rozbudowa drogi powiatowej 2468P w zakresie budowy drogi dla pieszych i rowerów na odcinku Zaniemyśl - Jeziory Wielkie.	2025-2030	1,5 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Zaniemyśl)
13.17	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów w ciągu drogi powiatowej nr 3735P na odcinku Zaniemyśl - Kępa Wielka.	2025-2030	2,7 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Zaniemyśl)
13.18	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 3674P na odcinku Słupia Wielka – Zaniemyśl.	2025-2030	4,8 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partnerzy - Gmina Zaniemyśl, Gmina Środa Wielkopolska)
13.19	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 3738P na odcinku Czarnotki – Lubonieczek.	2025-2030	0,9 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Zaniemyśl)
13.20	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 3765P na odcinku Zwola – Majdany.	2025-2030	1,6 mln PLN	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	3.2.	Projekt partnerski (Lider - Powiat Średzki, Partner - Gmina Zaniemyśl)
14	Modernizacja stacji i przystanków Średzkiej Kolei Powiatowej na trasie Środa Wielkopolska – Zaniemyśl.	2025-2030	15 mln PLN	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	1.1., 3.3., 3.4.	Powiat Średzki (projekt indywidualny oddziaływający wspólnym rezultatem na gminę Zaniemyśl i Środa Wielkopolska poprzez ochronę, rozwój i promowanie publicznych walorów i

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYSŁ
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

LP.	Nazwa projektu	Szacowany okres realizacji projektu	Szacowana wartość projektu w PLN	Działanie FEW	Kierunek działań w strategii	Wnioskodawca
						usług turystycznych na obszarze Partnerstwa)
15	Rewitalizacja obiektu Ośrodka Interwencji Kryzysowej na ul. Lipowej w Środzie Wielkopolskiej.	2025-2027	3 mln PLN	Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja	1.1.,1.2.,1.4.,3.3.	Powiat Średzki
16	Rewitalizacja obiektu zabytkowej Wieży Wodociągowej w Środzie Wielkopolskiej.	2026-2030	4,4 mln PLN	Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja i/lub Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	1.1., 3.3., 3.4.	Gmina Środa Wielkopolska
17	Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz obsługi inwestora poprzez aktywizację terenów inwestycyjnych w Kijewie.	2027-2023	50 mln PLN	Działanie FEWP.01.07 Wzmocnienie procesu przedsiębiorczego odkrywania i promocja gospodarki w regionie	2.1., 2.2.	Gmina Środa Wielkopolska
18	Utworzenie Muzeum Ziemi Średzkiej w Środzie Wielkopolskiej.	2026-2028	6,3 mln PLN	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	1.1.,1.5.,3.4.	Gmina Środa Wielkopolska
19	Gminna Tarcza Energetyczna, zakładająca budowę infrastruktury OZE wraz z montażem instalacji, przyłącza oraz ogrodzenia i monitoringu.	2026-2027	9,6 mln PLN	2.3. Rozwój energii odnawialnej (OZE)	3.1.,1.4.	Gmina Środa Wielkopolska
20	Budowa i przyłączenie do sieci elektroenergetycznej Enea Operator Sp. z o.o. naziemnej instalacji fotowoltaicznej na terenie Oczyszczalni Ścieków w miejscowości Chwałkowo wraz z opracowaniem koncepcyjnym magazynowania energii z PV.	2025-2026	1 mln PLN	2.3. Rozwój energii odnawialnej (OZE)	1.4,2.1., 3.1.	Gmina Środa Wielkopolska

STRATEGIA TERYTORIALNA

*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

LP.	Nazwa projektu	Szacowany okres realizacji projektu	Szacowana wartość projektu w PLN	Działanie FEW	Kierunek działań w strategii	Wnioskodawca
21	Wykonanie inwentaryzacji i projektu parku w Koszutach.	2025-2028	1 mln PLN	Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja	1.1.,3.3.	Gmina Środa Wielkopolska
22	Rewitalizacja Ratusza w Środzie Wielkopolskiej.	2026-2030	10 mln PLN	Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja	1.2.,3.3.,3.4.	Gmina Środa Wielkopolska
23	Rewitalizacja zabytkowych kamienic i ulic wokół śródmieścia w Środzie Wielkopolskiej.	2026-2030	100 mln PLN	Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja	3.3.,3.4.	Gmina Środa Wielkopolska
24	Modernizacja Amfiteatru w Zaniemyślu wraz z zagospodarowaniem terenu.	2025-2028	2,5 mln zł	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	1.1., 3.3., 3.4.	Gmina Zaniemyśl

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Partnerstwa

STRATEGIA TERYTORIALNA
PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

Tabela 5. Lista projektów możliwych do sfinansowania z innych źródeł

L.p.	NAZWA PROJEKTU	WNIOSKODAWCA	KIERUNEK DZIAŁAŃ W STRATEGII
REWITALIZACJA I PRZESTRZEŃ PUBLICZNA			
1	Rewitalizacja placu Berwińskiego	Gmina Zaniemyśl	1.1., 3.3.
2	Prace konserwatorskie, renowatorskie i naprawcze: Pałac Potulickich w Łęknie	Gmina Zaniemyśl	1.1., 3.3.
3	Rewitalizacja parków: Snieciska, Łęko, Wyspa Edwarda	Gmina Zaniemyśl	1.1., 3.3.
4	Oczyszczenie wód Jeziora Raczyńskiego w Zaniemyślu	Gmina Zaniemyśl	1.1., 3.3.
5	Rozbudowa parku przy ul. Kosynierów w Środzie	Gmina Środa Wielkopolska	1.1., 3.3.
6	Rewitalizacja świetlic wiejskich na obszarze gminy Środa	Gmina Środa Wielkopolska	1.1., 1.4., 3.3.
7	Budowa parku przy ul. Strzeleckiej w Środzie Wlkp.	Gmina Środa Wielkopolska	1.1., 3.3.
8	Aranżacja centralnego punktu nowej dzielnicy przy ul. Lotniczej wraz z głównym placem	Gmina Środa Wielkopolska	3.3.
USŁUGI PUBLICZNE I INFRASTRUKURA TECHNICZNA			
9	Budowa Oczyszczalni Ścieków	Gmina Zaniemyśl	1.4., 3.1.
10	Rozbudowa sieci wodno-ściekowej na terenie Gminy Zaniemyśl	Gmina Zaniemyśl	1.4., 3.1.
11	Ucieplnienie północnej ramy miasta	Gmina Środa Wielkopolska	1.4., 3.1.
12	Geotermia - dotarcie do posiadanych zasobów	Gmina Środa Wielkopolska	1.4., 3.1.
13	Poprawa dostępności architektonicznej budynku Starostwa Powiatowego	Powiat Średzki	1.2., 1.4., 3.4.
14	Rozbudowa Urzędu Miejskiego na potrzeby funkcjonowania Straży Miejskiej i miejskiego monitoringu	Gmina Środa Wielkopolska	1.2., 1.4., 3.4.

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

L.p.	NAZWA PROJEKTU	WNIOSKODAWCA	KIERUNEK DZIAŁAŃ W STRATEGII
15	Budowa kolumbarium na cmentarzu w Środzie Wielkopolskiej	Gmina Środa Wielkopolska	1.4., 3.3
16	Przestrzeń parkowa i rewitalizacja przedszkola przy ul. 17 Września w Środzie	Gmina Środa Wielkopolska	1.1., 3.3.
17	Rozwój kompetencji, umiejętności, uzdolnień i zainteresowań uczniów poza edukacją formalną (np. utworzenie pracowni LEGO w szkołach podstawowych)	Gmina Środa Wielkopolska	2.3.
18	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Brodowie	Gmina Środa Wielkopolska	1.4.
19	Prace remontowo-budowlane w zakresie poprawy dostępności architektonicznej i poprawy infrastruktury w budynku OPS	Gmina Środa Wielkopolska	1.2., 1.4
20	Budowa stacji przeładunkowej odpadów w Nadziejewie	Gmina Środa Wielkopolska	3.1., 3.3.
21	Budowa PSZOK dla funkcji BIO	Gmina Środa Wielkopolska	3.1., 3.3.
22	Rozbudowa i modernizacja obiektów szkolnych i sportowych	Powiat Średzki	1.1., 1.4.
23	Budowa Szkoły Podstawowej w Środzie Wielkopolskiej	Gmina Środa Wielkopolska	1.4., 2.3.
TRANSPORT I INFRASTRUKTURA DROGOWA			
24	Przebudowa drogi powiatowej nr 2411P w miejscowości Pławce	Powiat Średzki	3.2., 2.5.
25	Przebudowa drogi powiatowej nr 3722P ul. 20 Października w Środzie Wielkopolskiej	Powiat Średzki	3.2., 2.5.
26	Modernizacja drogi powiatowej nr 2410P Bieganowo - granica powiatu	Powiat Średzki	3.2.
27	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3672P na odcinku Koszuty – Pętkowo	Powiat Średzki	3.2.
28	Modernizacja drogi powiatowej 3674P Śnieciska - Zaniemyśl	Powiat Średzki	3.2., 3.5.
29	Przebudowa drogi powiatowej 3735P Zaniemyśl - Potachy	Powiat Średzki	3.2.
30	Modernizacja drogi powiatowej nr 3735P - ul. Raczyńskiego w Zaniemyślu	Powiat Średzki	3.2., 3.5.

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

L.p.	NAZWA PROJEKTU	WNIOSKODAWCA	KIERUNEK DZIAŁAŃ W STRATEGII
31	Przebudowa drogi powiatowej nr 3724P - ul. Prądyńskiego w Środzie Wielkopolskiej	Powiat Średzki	3.2., 3.5.
32	Przebudowa drogi powiatowej nr 2411P od ronda na ul. Strzeleckiej w Środzie Wielkopolskiej do Zielnik	Powiat Średzki	3.2.
33	Modernizacja drogi powiatowej nr 3671P Kijewo - Nadziejewo	Powiat Średzki	3.2.
34	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3668P Brzezcie - DK15	Powiat Średzki	3.2.
35	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3667P od ronda na obwodnicy do granicy powiatu	Powiat Średzki	3.2.
36	Przebudowa drogi powiatowej nr 2473P Jezioro Wielkie - granica powiatu	Powiat Średzki	3.2.
37	Budowa północnej ramy miasta od ul. Topolskiej do ul. Nekielskiej oraz od ul. Nekielskiej do ul. Gnieźnieńskiej	Gmina Środa Wielkopolska	2.5.
39	Rewitalizacja Infrastruktury Średzkiej Kolei Powiatowej	Gmina Środa Wielkopolska	3.5., 3.4.
SPORT, KULTURA I REKREACJA			
40	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej w Środzie Wielkopolskiej	Gmina Środa Wielkopolska	1.1., 3.3.
41	Budowa Centrum Sportowego przy ulicy Kórnickiej i Akcyjowej	Gmina Środa Wielkopolska	1.1.
41	Budowa kompleksu basenowego w Środzie Wielkopolskiej	Gmina Środa Wielkopolska	1.1.
42	Budowa muszli koncertowej z amfiteatrem na terenie Plant Miejskich - wraz z częściową odbudową murów miejskich i odnowieniem bramy miasta	Gmina Środa Wielkopolska	3.4.
43	Budowa Gminnego Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt wraz z wybiegiem dla psów w Środzie Wielkopolskiej	Gmina Środa Wielkopolska	1.4., 3.3.
44	Remont i rozbudowa Ośrodka Kultury w Środzie Wielkopolskiej	Gmina Środa Wielkopolska	1.1.

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
 ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

L.p.	NAZWA PROJEKTU	WNIOSKODAWCA	KIERUNEK DZIAŁAŃ W STRATEGII
45	Budowa hali-sportowo widowiskowej	Gmina Środa Wielkopolska	1.1.
46	Utworzenie ścianki wspinaczkowej	Gmina Środa Wielkopolska	1.1.
47	Przebudowa Pływalni Miejskiej wraz z instalacją fotowoltaiczną	Gmina Środa Wielkopolska	1.1., 3.1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Partnerstwa

9. Powiązania projektów z innymi projektami – wiązki projektowe

Wiązka projektowa to grupa projektów, które są ze sobą powiązane tematycznie i funkcjonalnie, a ich realizacja wspólnie przyczynia się do osiągnięcia szerszego celu rozwojowego. Projekty w ramach jednej wiązki wzajemnie się uzupełniają, dzięki czemu efekty ich realizacji są bardziej spójne i efektywne niż realizacja tych projektów osobno. Każda wiązka koncentruje się na konkretnym obszarze, takim jak transport, dziedzictwo kulturowe, energia, czy edukacja, co pozwala na bardziej kompleksowe podejście do rozwiązywania problemów w danej dziedzinie.

Połączenie projektów w wiązki projektowe pozwala uzyskać szereg korzyści dla realizacji zintegrowanego podejścia widocznego w strategii, w tym m.in.:

- **Efektywność:** projekty w jednej wiązce uzupełniają się funkcjonalnie, co zwiększa efektywność ich realizacji. Na przykład, budowa ścieżek rowerowych może być bardziej efektywna, gdy jest zintegrowana z rozwojem turystyki i rewitalizacją zabytków.
- **Synergia działań:** wiązka projektowa wzmacnia efekt synergii – działania jednego projektu mogą wspierać i wzmacniać rezultaty innego. Na przykład, rewitalizacja zabytków przyciągnie więcej turystów, co zwiększy zapotrzebowanie na rozwój infrastruktury transportowej i rekreacyjnej.
- **Zrównoważony rozwój:** komplementarność projektów w jednej wiązce pozwala lepiej zaspokajać różne potrzeby społeczne, gospodarcze i środowiskowe. Przykładowo, inwestycje w energię odnawialną mogą przynieść korzyści nie tylko w postaci obniżenia emisji CO₂, ale także wzmocnić lokalną gospodarkę poprzez rozwój nowych technologii i oszczędności.
- **Lepsze zarządzanie zasobami:** grupowanie projektów w wiązki pozwala na lepsze planowanie i zarządzanie zasobami, takimi jak budżet, czas, czy siła robocza. Dzięki komplementarności można efektywnie alokować zasoby, eliminując dublowanie działań i usprawniając procesy.
- **Spójna strategia rozwoju:** realizacja wiązki projektowej pozwala na realizację spójnej strategii rozwoju Partnerstwa, ponieważ różne projekty współpracują w kierunku wspólnego celu. To umożliwia lepsze zharmonizowanie działań i osiągnięcie bardziej trwałych, zrównoważonych rezultatów dla społeczności.

W rezultacie dobrze skonstruowana wiązka projektowa nie tylko przyczynia się do osiągnięcia konkretnych celów projektowych, ale także zwiększa ich wartość poprzez wzajemne uzupełnianie się i wspieranie komplementarnych inicjatyw.

W ramach niniejszej strategii wyróżniono pięć wiązek projektowych:

- 1. Wiązka: Dziedzictwo kulturowe i turystyka** - wiązka ta skupia się na ochronie i promocji lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz na poprawie dostępności turystycznej regionu. Projekty w tej grupie mają na celu rewitalizację zabytków oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do zwiedzania i korzystania z obiektów historycznych. Kluczowym aspektem jest ożywienie historycznych przestrzeni i przyciągnięcie większej liczby turystów, co może wpłynąć na rozwój gospodarczy Partnerstwa. Projekty wspierają nie tylko ochronę dziedzictwa, ale także tworzenie miejsc wydarzeń kulturalnych.

Projekty

- Poprawa dostępności Wyspy Edwarda jako obiektu dziedzictwa kulturowego i miejsca przeznaczonego na działalność kulturalną poprzez modernizację promu.
- Modernizacja infrastruktury związanej ze Średzką Koleją Powiatową – remont, przebudowa i docieplenie parowozowni Średzkiej Kolei Powiatowej
- Modernizacja stacji i przystanków Średzkiej Kolei Powiatowej na trasie Środa Wielkopolska - Zaniemyśl
- Wyznaczenie, znakowanie, udostępnienie ścieżki turystycznej wraz z aplikacją
- Rewitalizacja budynku Starostwa Powiatowego w Środzie Wielkopolskiej
- Utworzenie Muzeum Ziemi Średzkiej w Środzie Wielkopolskiej
- Rewitalizacja obiektu zabytkowej Wieży Wodociągowej w Środzie Wielkopolskiej
- Rewitalizacja Ratusza w Środzie Wielkopolskiej
- Rewitalizacja zabytkowych kamienic i ulic wokół śródmieścia w Środzie Wielkopolskiej

- 2. Wiązka: Infrastruktura transportowa i komunikacyjna** - celem tej wiązki projektowej jest poprawa infrastruktury transportowej, co wpłynie na lepszą komunikację zarówno dla mieszkańców, jak i turystów. Projekty te wspierają rozwój dróg, infrastruktury rowerowej oraz transportu publicznego, w tym szczególnie Średzkiej Kolei Powiatowej, która ma duży potencjał jako atrakcja turystyczna. Ważnym aspektem jest również zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez budowę nowych tras pieszo-rowerowych. Inwestycje te mają na celu poprawę dostępności do kluczowych punktów Partnerstwa oraz rozwój zrównoważonego transportu.

Projekty:

- Budowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż ulic: Prądyńskiego i Kórnickiej w Środzie Wielkopolskiej
- Budowa północnej ramy miasta od ul. Topolskiej do ul. Nekielskiej oraz od ul. Strzeleckiej do ul. Gnieźnieńskiej
- Budowa sieci ścieżek rowerowych: Śnieciska-Zaniemyśl, Zaniemyśl-Polwica, Zaniemyśl-Polesie, Śnieciska-Jaszkowo, Majdany-Kępa oraz Czarnotki-Mądre

- Stworzenie systemu ścieżek rowerowych na terenie gmin Środa Wielkopolska i Zaniemyśl
 - Utworzenie przystani przy Warcie w miejscowości Kępa Wielka, jako elementu realizacji oferty turystycznej i kulturalno-edukacyjnej
- 3. Wiązka: Rozwój przestrzeni publicznej i infrastruktury rekreacyjnej** – ta wiązka projektów koncentruje się na tworzeniu i rewitalizacji przestrzeni publicznych oraz infrastruktury rekreacyjnej, co ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców. Projekty te obejmują budowę parków, miejsc wypoczynku, przystani oraz terenów sportowych, które zwiększą możliwości rekreacyjne i społeczne Partnerstwa. Celem jest stworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych, które będą sprzyjać aktywnemu spędzaniu czasu oraz integracji społecznej. Inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną przyczyniają się także do poprawy estetyki otoczenia i funkcjonalności miejskich przestrzeni.

Projekty

- Zagospodarowanie otoczenia kolejki wąskotorowej w Zaniemyślu, poprzez utworzenie parku kieszonkowego z infrastrukturą przy dworcu
 - Budowa turystycznego szlaku rowerowego wzdłuż trasy kolejki wąskotorowej na trasie Zaniemyśl-Środa Wielkopolska wraz z miejscami wyznaczonymi do odpoczynku
 - Utworzenie mariny na jeziorze Raczyńskim, jako elementu realizacji oferty turystycznej i kulturalno-edukacyjnej Wykonanie inwentaryzacji i projektu parku w Koszutach
 - Budowa Centrum Sportowego przy ulicy Kórnickiej i Akacjowej
 - Rewitalizacja obiektu Ośrodka Interwencji Kryzysowej na ul. Lipowej w Środzie Wielkopolskiej
 - Modernizacja Amfiteatru w Zaniemyślu wraz z zagospodarowaniem terenu
- 4. Wiązka: Energia odnawialna i zrównoważony rozwój** – wiązka projektowa skierowana na rozwój lokalnej infrastruktury energetycznej, zwłaszcza w zakresie odnawialnych źródeł energii. Projekty te promują zrównoważony rozwój oraz dążenie do samowystarczalności energetycznej Partnerstwa poprzez inwestycje w fotowoltaikę i systemy magazynowania energii. Kluczowym celem jest zmniejszenie emisji dwutlenku węgla oraz wsparcie rozwiązań proekologicznych, które mają długoterminowy wpływ na ochronę środowiska. Projekty energetyczne są także istotnym krokiem w kierunku modernizacji infrastruktury gminnej i zapewnienia oszczędności kosztów energetycznych.

Projekty:

- Gminna Tarcza Energetyczna, zakładająca budowę infrastruktury OZE wraz z montażem instalacji, przyłącza oraz ogrodzenia i monitoringu
- Budowa i przyłączenie do sieci elektroenergetycznej Enea Operator Sp. z o.o. naziemnej instalacji fotowoltaicznej na terenie Oczyszczalni Ścieków w miejscowości Chwałkowo wraz z opracowaniem koncepcyjnym magazynowania energii z PV
- Rozwój e-usług i e-zasobów Powiatu Średzkiego

5. Wiązka: Edukacja i infrastruktura społeczna - wiązka ta koncentruje się na inwestycjach w rozwój infrastruktury edukacyjnej oraz społecznej, co ma na celu wsparcie dla lokalnych mieszkańców i instytucji publicznych. Projekty te obejmują budowę i modernizację placówek oświatowych oraz rewitalizację budynków użyteczności publicznej, takich jak ośrodki pomocy społecznej, czy centra interwencyjne. Celem jest nie tylko poprawa warunków edukacyjnych i społecznych, ale również aktywizacja lokalnych zasobów i wspieranie zrównoważonego rozwoju społecznego. Wiązka ta wspiera również rozwój inwestycyjny Partnerstwa, umożliwiając wykorzystanie terenów pod nowe projekty.

Projekty:

- Budowa Szkoły Podstawowej w Środzie Wielkopolskiej
- Rewitalizacja budynku PCPR wraz z otoczeniem
- Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz obsługi inwestora poprzez aktywizację terenów inwestycyjnych w Kijewie

Każda z tych wiązek projektowych łączy komplementarne przedsięwzięcia, które wspólnie wzmacniają rozwój społeczno-gospodarczy regionu.

10. Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu

10.1. Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu dla celów strategicznych

Zgodnie z art. 34 ust. 15 pkt 2 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, strategia terytorialna określa w szczególności cele, jakie mają być zrealizowane w ramach strategii, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu. W związku z tym strategia powinna definiować oczekiwane efekty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia. Monitorowaniu w trakcie wdrażania strategii podlegać będzie osiągnięcie wskaźników rezultatu, jak i produktu.

Przyjęta wartość bazowa realizacji poszczególnych wskaźników dotyczy stopnia zaawansowania działań w ramach Strategii, a nie bezwzględnego poziomu ich dotychczasowego osiągnięcia wartości na obszarze Partnerstwa.

Cel strategiczny 1. Budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez integrację, wsparcie i rozwój usług społecznych

Osiągnięcie celu strategicznego „Budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez integrację, wsparcie i rozwój usług społecznych” poprawi zaangażowanie mieszkańców Partnerstwa w życie społeczne oraz stworzy warunki do dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, które wpłynąć będą na atrakcyjność obszaru partnerstwa jako miejsca do życia, wypoczynku i rozwoju.

- **Wskaźnik produktu:** Liczba osób objęta projektami w ramach zintegrowanych działań na rzecz włączenia społeczno-gospodarczego oraz integracji (osoby)
 - Wartość bazowa w 2024 r.: 0 osób
 - Wartość docelowa w 2034 r.: 1.000 osób
- **Wskaźnik rezultatu:** Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej (sztuki)
 - Wartość bazowa w 2024 r.: 0 sztuk
 - Wartość docelowa w 2034 r.: 10 sztuk
- **Wskaźnik rezultatu:** Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług (sztuki)
 - Wartość bazowa w 2024 r.: 0 sztuk
 - Wartość docelowa w 2034 r.: 8 sztuk

Cel strategiczny 2. Pozyskiwanie inwestorów i tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju gospodarczego obszaru Partnerstwa

Zrealizowanie celu strategicznego „Pozyskiwanie inwestorów i tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju gospodarczego obszaru Partnerstwa” podniesie atrakcyjność inwestycyjną obszaru, która zagwarantuje w konsekwencji rozwój rynku pracy i przyczyni się do rzeczywistego wzrostu gospodarczego. Zrównoważony rozwój gospodarczy osiągnięty zostanie dzięki wykorzystaniu i z poszanowaniem środowiska naturalnego oraz potencjału turystyczno-rekreacyjnego obszaru Partnerstwa.

- **Wskaźnik produktu:** Liczba przedsięwzięć, w tym informacyjno-promocyjnych na rzecz rozwoju lokalnej gospodarki (sztuki)
 - Wartość bazowa w 2024 r.: 0 sztuk
 - Wartość docelowa w 2034 r.: 15 sztuk
- **Wskaźnik rezultatu:** Liczba działalności gospodarczych, które powstały lub rozwinęły się dzięki wsparciu (sztuki)
 - Wartość bazowa w 2024 r.: 0 sztuk
 - Wartość docelowa w 2034 r.: 30 sztuk

Cel strategiczny 3. Poprawa jakości walorów przyrodniczych i kulturowych oraz zwiększenie dostępności przestrzennej obszaru Partnerstwa

Osiągnięcie celu strategicznego „Poprawa jakości walorów przyrodniczych i kulturowych oraz zwiększenie dostępności przestrzennej obszaru Partnerstwa” wpłynie pozytywnie na ochronę środowiska naturalnego, poprawi mobilność mieszkańców oraz poszerzy ofertę turystyczno-rekreacyjną oraz kulturalną na obszarze Partnerstwa.

- **Wskaźnik produktu:** Liczba powstałych/zmodernizowanych obiektów kulturalnych, turystycznych lub poprawiających mobilność mieszkańców (sztuki)
 - Wartość bazowa w 2024 r.: 0 sztuk
 - Wartość docelowa w 2034 r.: 45 sztuk
- **Wskaźnik rezultatu:** Liczba przedsięwzięć proekologicznych (sztuki)
 - Wartość bazowa w 2024 r.: 0 sztuk
 - Wartość docelowa w 2034 r.: 9 sztuk
- **Wskaźnik rezultatu:** Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne lub turystyczne (osoby/rok)
 - Wartość bazowa w 2024 r.: 0 osób/rok

- Wartość docelowa w 2034 r.: ok. 33 tys. osób/rok

10.2. Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu dla listy projektów Partnerstwa możliwych do sfinansowania w ramach środków z Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW)

Przyjęta wartość bazowa realizacji poszczególnych wskaźników dotyczy stopnia zaawansowania działań w ramach Strategii, a nie bezwzględnego poziomu ich dotychczasowego osiągnięcia na obszarze Partnerstwa.

Tabela 6. Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu dla listy projektów Partnerstwa możliwych do sfinansowania w ramach środków z Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW).

LP.	Nazwa projektu	Działanie FEW	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
1	Poprawa dostępności Wyspy Edwarda jako obiektu dziedzictwa kulturowego i miejsca przeznaczonego na działalność kulturalną poprzez modernizację promu	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 2 tys.
2	Wyznaczenie, znakowanie, udostępnienie ścieżki turystycznej wraz z aplikacją	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 15	WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 5 tys.
3	Budowa turystycznego szlaku rowerowego wzdłuż trasy kolejki wąskotorowej na trasie Zaniemyśl-Środa Wielkopolska wraz z miejscami wyznaczonymi do odpoczynku.	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	WLWK-PLRO137 - Długość utworzonych szlaków turystycznych (szt.) wartość bazowa: 0	WLWK-PLRR051 - Liczba przedsięwzięć proekologicznych (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 3

STRATEGIA TERYTORIALNA

PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

LP.	Nazwa projektu	Działanie FEW	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
			wartość docelowa: 1	
4	Budowa sieci ścieżek rowerowych: 1. Śnieciska-Zaniemyśl 2. Zaniemyśl-Polwica 3. Zaniemyśl-Polesie 4. Śnieciska-Jaszkowo 5. Majdany -Kępa 6. Czarnotki-Mądre	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 6	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 3 tys.
5	Utworzenie przystani przy Warcie w miejscowości Kępa Wielka, jako elementu realizacji oferty turystycznej i kulturalno-edukacyjnej.	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 300
6	Utworzenie mariny na jeziorze Raczyńskim, jako elementu realizacji oferty turystycznej i kulturalno-edukacyjnej.	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 200
7	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3718P w zakresie budowy drogi dla pieszych i rowerów w Środzie Wielkopolskiej	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1 tys.
8	Modernizacja infrastruktury związanej ze Średzką Koleją Powiatową - remont,	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych	WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i

STRATEGIA TERYTORIALNA

PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

LP.	Nazwa projektu	Działanie FEW	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
	przebudowa i docieplenie parowozowni Średzkiej Kolei Powiatowej		objętych wsparciem (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	turystyczne objęte wsparciem (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 4,4 tys.
9	Zagospodarowanie otoczenia kolejki wąskotorowej w Zaniemyślu, poprzez utworzenie parku kieszonkowego z infrastrukturą przy dworcu.	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-PLRR051 - Liczba przedsięwzięć proekologicznych (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1
10	Rozwój e-usług i e-zasobów Powiatu Średzkiego	Działanie FEWP.1.3 Rozwój e-usług i e-zasobów publicznych	WLWK-RCO014 - Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 5	WLWK-RCR011 - Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 5 tys.
11	Rewitalizacja budynku PCPR wraz z otoczeniem	Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja	WLWK-PLRO148 - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-PLRR113 - Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1 tys.
12	Rewitalizacja budynku Starostwa Powiatowego w Środzie Wielkopolskiej	Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja	WLWK-PLRO148 - Liczba wspartych obiektów	WLWK-PLRR113 - Liczba osób korzystających z

STRATEGIA TERYTORIALNA

PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

LP.	Nazwa projektu	Działanie FEW	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
			infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach(szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1 tys.
13	Stworzenie systemu ścieżek rowerowych na terenie gmin Środa Wielkopolska i Zaniemyśl, w tym:	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 23	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: ok. 13 tys.
13.1	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów w ciągu drogi powiatowej nr 3667P ul. Harcerskiej w Środzie Wlkp	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 700
13.2	Budowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż ulic: Prądyńskiego i Kórnickiej w Środzie Wielkopolskiej	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1,2 tys.
13.3	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 3721P ul.	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.)	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników

STRATEGIA TERYTORIALNA
PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYSŁ
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

LP.	Nazwa projektu	Działanie FEW	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
	Kosynierów w Środzie Wlkp	mobilności miejskiej	- wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 600
13.4	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 3720P na odcinku przy ul. Kórnickiej (od Ronda Solidarności do Ronda Poznańskiego Czerwca 56)	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 600
13.5	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 2410P ul. Topolska, ul. Wrzesińska i ul. Witosa	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 3	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 800
13.6	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 2411P ul. Strzelecka	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 500
13.7	Budowa/przebudowa drogi rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr 3667P od. Środy Wlkp - do Miostawia (granica powiatu)	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 650
13.8	Budowa/przebudowa drogi rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr	Działanie FEWP.03.01 Rozwój	WLWK-RCO058 - Wspierana	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników

STRATEGIA TERYTORIALNA
PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYSŁ
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

LP.	Nazwa projektu	Działanie FEW	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
	3672P na odcinku Koszuty - Pętkowo od DK11 do DW432	zrównoważonej mobilności miejskiej	infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 700
13.9	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów na odcinku Starkówiec - Czarne Piątkowo od 3667P do DK15	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osoba/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 500
13.10	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 3662P na odcinku Środa Wlkp. - Janowo, do drogi Nr 3767P	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 550
13.11	Budowa/przebudowa drogi rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr 2410P na odcinku od Jarostawca do Bieganowa	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 600
13.12	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 2411P w miejsc. Pławce	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 450
13.13	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi	Działanie FEWP.03.01 Rozwój	WLWK-RCO058 - Wspierana	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników

STRATEGIA TERYTORIALNA
PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

LP.	Nazwa projektu	Działanie FEW	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
	powiatowej nr 3731P na odcinku Pławce - Zdziechowice	zrównoważonej mobilności miejskiej	infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 750
13.14	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 3670P na odcinku od DK-11 w m. Brodowo do Nietrzanowa	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 650
13.15	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 3671P w miejsc. Kijewo	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 550
13.16	Rozbudowa drogi powiatowej 2468P w zakresie budowy drogi dla pieszych i rowerów na odcinku Zaniemyśl - Jezioro Wielkie.	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 800
13.17	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów w ciągu drogi powiatowej nr 3735P na odcinku Zaniemyśl - Kępa Wielka	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 650
13.18	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi	Działanie FEWP.03.01 Rozwój	WLWK-RCO058 - Wspierana	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników

STRATEGIA TERYTORIALNA

PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

LP.	Nazwa projektu	Działanie FEW	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
	powiatowej nr 3674P na odcinku Stupia Wielka - Zaniemyśl	zrównoważonej mobilności miejskiej	infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 700
13.19	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 3738P na odcinku Czarnotki - Lubonieczek	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 550
13.20	Budowa/przebudowa drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż drogi powiatowej nr 3765P na odcinku Zwola - Majdany	Działanie FEWP.03.01 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 700
14	Modernizacja stacji i przystanków Średzkiej Kolei Powiatowej na trasie Środa Wielkopolska - Zaniemyśl	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 3 tys.
15	Rewitalizacja obiektu Ośrodka Interwencji Kryzysowej na ul. Lipowej w Środzie Wielkopolskiej	Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja	WLWK-PLRO148 - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.) wartość bazowa: 0	WLWK-PLRR113 - Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (osób/rok)

STRATEGIA TERYTORIALNA
PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYSŁ
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

LP.	Nazwa projektu	Działanie FEW	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
			wartość docelowa: 1	- wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 200
16	Rewitalizacja obiektu zabytkowej Wieży Wodociągowej w Środzie Wielkopolskiej.	Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja i/lub Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 400
17	Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz obsługi inwestora poprzez aktywizację terenów inwestycyjnych w Kijewie.	Działanie FEWP.01.07 Wzmocnienie procesu przedsiębiorczego odkrywania i promocja gospodarki w regionie	WLWK-PLRO016 - Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze krajowym (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 15	WLWK-ND001 - Nie dotyczy
18	Utworzenie Muzeum Ziemi Średzkiej w Środzie Wielkopolskiej	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 600
19	Gminna Tarcza Energetyczna, zakładająca budowę farmy fotowoltaicznej wraz z montażem instalacji, przyłącza dwukierunkowego oraz ogrodzenia i monitoringu.	2.3. Rozwój energii odnawialnej (OZE)	WLWK-PLRO034 - Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE wartość bazowa: 0 wartość docelowa: 1	WLWK-PLRR051 - Liczba przedsięwzięć proekologicznych - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1
20	Budowa i przyłączenie do sieci	2.3. Rozwój energii	WLWK-PLRO026 - Dodatkowa zdolność	WLWK-PLRR013 - Ilość wytworzonej energii

STRATEGIA TERYTORIALNA

PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO

LP.	Nazwa projektu	Działanie FEW	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
	elektroenergetycznej Enea Operator Sp. z o.o. naziemnej instalacji fotowoltaicznej na terenie Oczyszczalni Ścieków w miejscowości Chwałkowo wraz z opracowaniem koncepcyjnym magazynowania energii z PV	odnawialnej (OZE)	wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł OZE (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	elektrycznej ze źródeł OZE (KWh) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 360
21	Wykonanie inwentaryzacji i projektu parku w Koszutach	Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja	WLWK-PLRO146 - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 4,7	WLWK-PLRR051 - Liczba przedsięwzięć proekologicznych - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 4
22	Rewitalizacja Ratusza w Środzie Wielkopolskiej	Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja	WLWK-PLRO148 - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 1	WLWK-PLRR113 - Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (osób/rok) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 300
23	Rewitalizacja zabytkowych kamienic i ulic wokół śródmieścia w Środzie Wielkopolskiej	Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja	WLWK-PLRO146 - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 0,3	WLWK-PLRR048 - Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji (osoby) - wartość bazowa: 0 - wartość docelowa: 82
24	Modernizacja Amfiteatru w Zaniemyślu wraz z zagospodarowaniem terenu	Działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka	WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.)	WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osób/rok)

STRATEGIA TERYTORIALNA

*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

LP.	Nazwa projektu	Działanie FEW	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
			• wartość bazowa: 0 • wartość docelowa: 1	• wartość bazowa: 0 • wartość docelowa: 1 tys.

Źródło: opracowanie własne.

11. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii terytorialnej

Na etapie diagnozowania i programowania założeń Strategii kluczową rolę odegrała aktywna partycypacja społeczna, której umożliwienie było priorytetem dla jednostek należących do Partnerstwa. W proces partycypacji włączono mieszkańców, partnerów społeczno- gospodarczych, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, a także organizacje działające na rzecz ochrony środowiska oraz promowania włączenia społecznego i równouprawnienia.

Rysunek 6. Warsztaty strategiczne, 9 września 2024 r.

Źródło: Zasoby własne

Podmioty te wniosły istotny wkład merytoryczny, dzieląc się wiedzą na temat specyficznych potrzeb społecznych, gospodarczych i przestrzennych, problemów związanych z funkcjonowaniem lokalnych społeczności oraz możliwościami rozwoju w regionie objętych Partnerstwem.

Rysunek 7. Warsztaty diagnostyczne, 9 września 2024 r.

Źródło: Zasoby własne

Proces tworzenia Strategii rozpoczęto od opracowania raportu diagnostycznego, co pozwoliło na zidentyfikowanie kluczowych wyzwań i szans rozwojowych obszaru.

W ramach prac diagnostycznych przeprowadzono także badanie ankietowe, w którym wzięło udział 485 osób. Podstawowym celem badania było zgromadzenie danych dotyczących wzajemnych powiązań społecznych i gospodarczych na terenie Partnerstwa oraz opinii na temat ogólnej jakości życia na obszarze objętym Partnerstwem, zidentyfikowanie aktualnych potrzeb społeczności lokalnej, a także określenie kluczowych priorytetów rozwojowych na nadchodzące lata

Kluczowym elementem procesu były warsztaty diagnostyczne, które obejmowały nie tylko tematykę ogólnych kierunków rozwoju, ale także skoncentrowały się na identyfikacji głównych obszarów problemowych oraz potencjałów. W spotkaniach uczestniczyli liderzy społeczni, przedstawiciele jednostek organizacyjnych, co zapewniło reprezentację różnych perspektyw.

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

Rysunek 8. Bariery i deficyty, materiał warsztatowy

Źródło: Zasoby własne opracowane w programie Mentimeter

Podczas warsztatów obecni byli przedstawiciele i przedstawicielki następujących jednostek i organizacji:

- Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej
- Urząd Gminy Zaniemyśl
- Starostwo Powiatowe w Środzie Wielkopolskiej
- Powiatowy Urząd Pracy
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Środzie Wielkopolskiej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Muzeum Ziemi Średzkiej
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział w Środzie Wielkopolskiej
- Wielkopolski Związek Inwalidów Narządu Ruchu (koło Środa Wielkopolska)
- Stowarzyszenie Diabetyków Średzkich
- Koło Gospodyń Wiejskich w Lubonieczku
- UKS Taekwondo Olimpijskie
- Stowarzyszenie Przylądek 21
- KS Hetman Środa Wielkopolska
- UKS Orkan
- UKS Środa
- Koło Gospodyń Wiejskich w Zielniczkach
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Środzie Wielkopolskiej

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

Rysunek 9. Warsztaty strategiczne, 9 września 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne

Dyskusje podczas warsztatów pozwoliły na opracowanie wizji rozwoju, a także głównych celów i kierunków działań, które mają być realizowane w ramach Strategii IIT.

Rysunek 10. Największe atuty obszaru Partnerstwa, materiał warsztatowy

Źródło: Zasoby własne opracowane w programie Mentimeter

STRATEGIA TERYTORIALNA

*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

Kolejnym krokiem w procesie partycypacji było spotkanie poświęcone konstrukcji listy projektów wraz z ich zakresem oraz sposobem realizacji, w tym w szczególności określeniu celu i charakteru projektów partnerskich. W warsztatach udział wzięli przedstawiciele zarówno strony samorządowej, jak i interesariusze strategii reprezentujący partnerów społeczno-gospodarczych. Warsztaty pozwoliły na wypracowanie listy projektów w oparciu o wzajemny dialog, zachowanie komplementarności działań i zintegrowanego charakteru projektów.

Podsumowując, zaangażowanie różnorodnych partnerów społeczno-gospodarczych, w tym podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, działających na rzecz ochrony środowiska, promujących włączenie społeczne, prawa podstawowe, prawa osób niepełnosprawnych oraz równość płci i niedyskryminację, było kluczowe dla jakości i trafności opracowanych rozwiązań.

Proces ten, oparty na szerokiej partycypacji społecznej, umożliwił dalsze opracowanie strategii odpowiadającej rzeczywistym potrzebom społeczności lokalnej, a jednocześnie dał możliwość wszystkim zainteresowanym stronom aktywnego uczestnictwa w kształtowaniu przyszłości obszaru objętego Partnerstwem.

12. System realizacji strategii

W prawidłowym i przejrzystym procesie realizacji strategii, ramy dla systemu wyznacza przede wszystkim porozumienie w sprawie utworzenia Partnerstwa oraz opracowania i wdrożenia strategii terytorialnej, które zostało podpisane pomiędzy Powiatem Średzkim, Gminą Środa Wielkopolska i Gminą Zaniemyśl w dniu 24 września 2024 r.

System realizacji strategii opiera się na podmiotach wyodrębnionych w ramach struktury Partnerstwa, którym Porozumienie przypisuje określone prawa i obowiązki.

Pierwszym z podmiotów jest Lider Partnerstwa, który reprezentuje Partnerów przed osobami trzecimi, w tym instytucjami i organami administracji publicznej, w szczególności przed właściwymi instytucjami zarządzającymi (IZ) poszczególnymi programami dotacyjnymi.

Do obowiązków Lidera Partnerstwa należą:

- odpowiedzialność za opracowanie strategii terytorialnej zgodnie z ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 oraz wszelkich innych dokumentów niezbędnych do przyjęcia lub wdrożenia strategii, a także zmian strategii oraz uzgadnianie ich treści z pozostałymi Partnerami i innymi podmiotami,
- przyjęcie strategii terytorialnej i przedkładanie jej do zaopiniowania i uzgodnienia z podmiotami wymienionymi w powszechnie obowiązujących przepisach prawa,
- informowanie pozostałych Partnerów o przypadkach, które mogą mieć wpływ na prawidłową i terminową realizację powierzonych zadań,
- współpraca z Radą Partnerstwa i innymi podmiotami w procesie realizacji powierzonych zadań,
- przetwarzanie danych osobowych w sposób zgodny z przepisami danych osobowych, pozyskanych w związku z opracowaniem Strategii terytorialnej oraz wszelkich innych dokumentów niezbędnych do realizacji powierzonych zadań.

Jednostki samorządu terytorialnego tworzące Partnerstwo uzgodniły, że Powiat Średzki z siedzibą w Środzie Wielkopolskiej będzie pełnić funkcję Lidera Porozumienia i tym samym będzie reprezentować wszystkie Strony Porozumienia.

Podkreślić należy, że w celu zapewnienia sprawnej realizacji postanowień porozumienia członkowie Partnerstwa, nie będący Liderem Partnerstwa, również zobowiązują się do współpracy z Radą Partnerstwa oraz innymi podmiotami oraz do informowania Lidera Partnerstwa o przypadkach, które mogą mieć wpływ na prawidłową i terminową realizację działań realizowanych w ramach Porozumienia.

Kolejnym podmiotem odpowiedzialnym za system realizacji strategii jest **Rada Partnerstwa**, która jest ciałem wspierającym i doradczym Lidera Partnerstwa.

Do zadań Rady Partnerstwa należy:

- opiniowanie projektu strategii terytorialnej, propozycji jej zmian oraz innych dokumentów niezbędnych do opracowania i wdrożenia strategii,
- inicjowanie zmian strategii terytorialnej,
- nadzór nad realizacją powierzonych zadań.

W skład Rady Partnerstwa wchodzi osoby pełniące funkcję organów wykonawczych Partnerów: Zarząd Powiatu Średzkiego, reprezentowany w Radzie przez Starostę lub Wicestarostę, Burmistrz Miasta Środa Wielkopolska i Burmistrz Miasta i Gminy Zaniemyśl.

Pracami Rady Partnerstwa kieruje Przewodniczący Rady Partnerstwa, którą jest osoba pełniąca funkcję Starosty.

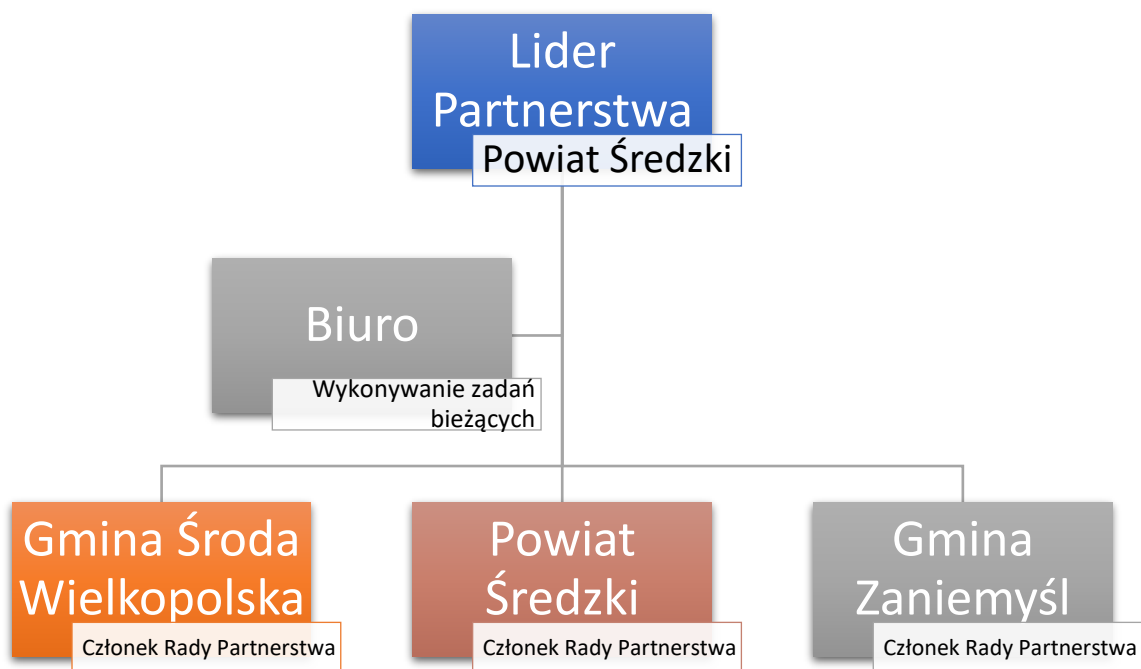
Do wyłącznej kompetencji Przewodniczącego Rady Partnerstwa należy zwoływanie posiedzeń Rady Partnerstwa z własnej inicjatywy lub na pisemny wniosek jednego z członków Rady Partnerstwa oraz kierowanie pracami Rady Partnerstwa.

Co ważne, decyzje Rady Partnerstwa podejmowane są zwykłą większością głosów w obecności co najmniej 1/2 składu Rady Partnerstwa. W przypadku równej liczby głosów „za” i „przeciw”, decyduje głos oddany przez przedstawiciela Lidera Partnerstwa. Każdy członek Rady Partnerstwa posiada jeden głos, a członkowie Rady Partnerstwa nie otrzymują wynagrodzenia za udział w posiedzeniach Rady Partnerstwa.

Kluczową jednostką organizacyjną odpowiedzialną za wykonywanie zadań bieżących związanych z opracowaniem i wdrożeniem strategii terytorialnej, pozostaje **Biuro Partnerstwa**, które funkcjonuje przy Wydziale Promocji i Rozwoju Powiatu Starostwa Powiatowego w Środzie Wielkopolskiej.

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

Rysunek 11. System zarządzania obowiązujący w Partnerstwie

Źródło: Opracowanie własne

13. Źródła finansowania

Strategia partnerstwa obejmuje szeroki wachlarz celów, które dotyczą nie tylko sfery gospodarczej, ale również społecznej i środowiskowej. Skupia się na wspieraniu rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego, a także na modernizacji infrastruktury i doskonaleniu systemów zarządzania, jednocześnie promując przedsiębiorczość, rozwój gospodarczy oraz zrównoważony rozwój. Szczególny nacisk kładzie również na rozwój sektora turystycznego, który ma potencjał przyczyniać się do wzrostu lokalnej gospodarki i podnoszenia jakości życia mieszkańców. Ze względu na długoterminowy charakter oraz zaangażowanie wielu podmiotów, finansowanie działań w ramach strategii będzie zróżnicowane i oparte na wielu źródłach. Często będzie to tzw. montaż finansowy, który umożliwi skuteczne dostosowanie do zmieniających się potrzeb i dynamicznie pojawiających się możliwości pozyskania zewnętrznych środków. Takie podejście zapewni stabilność realizacji planów oraz pozwoli na elastyczne wdrażanie nowych rozwiązań w odpowiedzi na bieżące wyzwania.

Partnerstwo będzie miało możliwość korzystania z różnorodnych źródeł i narzędzi finansowania, zarówno w formie dotacji bezzwrotnych, jak i instrumentów zwrotnych, aby realizować projekty i działania przewidziane w niniejszej strategii. Źródła te obejmują m.in.:

- środki z budżetu Państwa,
- fundusze Unii Europejskiej,
- budżet samorządu województwa wielkopolskiego
- fundusze celowe oraz inne fundusze zasilane środkami publicznymi,
- kapitał prywatny, w tym wkład w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP),
- środki własne partnerskich samorządów, które są przewidziane w budżetach poszczególnych jednostek,
- kredyty, pożyczki oraz inne dostępne instrumenty finansowe.

Podstawowymi narzędziami i instrumentami umożliwiającymi korzystanie ze źródeł finansowania planowanych projektów i działań projektowych będą programy i mechanizmy tworzone na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym.

BUDŻET PAŃSTWA

Realizując niniejszą strategię, Partnerstwo będzie miało możliwość skorzystania z różnych programów i narzędzi wsparcia, dostępnych w ramach budżetu Państwa.

W ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych będzie można pozyskiwać środki, które trafią do gmin, powiatów i miast w całej Polsce na inwestycje bliskie ludziom. Wsparcie jest bezzwrotne i pochodzi z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg ma na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych.

Na podstawie Programu Rozwoju Elektromobilności finansowane będą projekty, związane z rozwojem elektromobilności oraz transportem opartym na paliwach alternatywnych.

Wśród pozostałych, przykładowych programów finansowanych z budżetu Państwa, można wymienić programy z zakresu ochrony dziedzictwa historycznego i kulturowego, ochrony środowiska realizowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, programy realizowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a także programy społeczne m.in. Program Senior+ czy Aktywni+.

FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ

Na lata 2021-2027 Polska otrzyma z budżetu Unii Europejskiej łącznie ok. 770 mld zł. Z czego około:

- 57 mld euro w ramach nowego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności,
- 72,2 mld euro na realizację polityki spójności w nowym okresie programowania - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury (EFMRiA),
- 4,4 mld euro w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Najważniejszym z dokumentów, w których zostały zapisane cele, na które będą przeznaczane środki z Funduszy Europejskich jest Umowa Partnerstwa. Umowa Partnerstwa ma kluczowy wpływ na sposób i jakość wydatkowania środków unijnych, określając dokładne cele, w które Polska będzie inwestować w najbliższych latach. Projekt umowy przygotowało Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Opracowano sześć celów polityki spójności na lata 2021-2027:

Cel 1: Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa,

Cel 2: Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa,

Cel 3: Lepiej połączona Europa,

Cel 4: Europa o silniejszym wymiarze społecznym,

Cel 5: Europa bliżej obywateli,

Cel 6: Łagodzenie skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu

Rysunek 12. Alokacja środków finansowych z Unii Europejskiej dla Polski

Źródło: www.funduszeuropejskie.gov.pl

Programy, które są realizowane w latach 2021-2027, to:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego,
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej,
- Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową,
- Fundusze Europejskie dla Rybactwa,
- Fundusze Europejskie na Migracje, Granice i Bezpieczeństwo: w skład wchodzi 3 programy: Fundusz Azylu, Migracji i Integracji (FAMI), Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami (IZGW) oraz Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- 16 programów regionalnych (po jednym na każde województwo),
- Programy Interreg (Europejskiej Współpracy Terytorialnej).

Jako istotne źródło finansowania warto także rozważyć Plan strategiczny Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, który w ramach tzw. II filaru wspiera wszechstronny rozwój obszarów wiejskich. Na ten cel przeznaczono w skali całej Polski kwotę 4.686 mln EUR ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

STRATEGIA TERYTORIALNA
*PARTNERSTWO GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA, GMINY ZANIEMYŚL
ORAZ POWIATU ŚREDZKIEGO*

Partnerstwo będzie mogło ubiegać się o środki w ramach regionalnego programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027. Cele szczegółowe programu zostały scharakteryzowane na następujące priorytety:

Priorytet I – Fundusze europejskie dla wielkopolskiej gospodarki,

Priorytet II – Fundusze europejskie dla zielonej wielkopolski,

Priorytet III – Fundusze europejskie dla zrównoważonej mobilności miejskiej w Wielkopolsce,

Priorytet IV – Lepiej połączona Wielkopolska w UE.

Priorytet V – Fundusze europejskie dla nowej lub zmodernizowanej infrastruktury społecznej.

Priorytet VI – Europa bliżej wielkopolskich obywateli,

Priorytet VII – Fundusze europejskie na wielkopolskie inicjatywy lokalne,

Priorytet VIII – Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (EFRR),

Priorytet IX - Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (EFS+),

Priorytet X – Sprawiedliwa transformacja,

Priorytet XI-XIII – Pomoc techniczna (EFRR, EFS, FST).

Z perspektywy partnerstw samorządowych, w szczególności niniejszego Partnerstwa, istotne jest to, że w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 zastosowany został nowy instrument terytorialny tzw. Inny Instrument Terytorialny (IIT). To nowe narzędzie jest adresowane do samorządów, które będą realizowały lub już realizują przygotowaną razem strategię rozwoju na rzecz swojego obszaru funkcjonalnego i rozwiązują wspólne problemy. Takim dokumentem jest niniejsza strategia terytorialna Partnerstwa spełniająca równocześnie wymogi strategii IIT.

Co istotne, Priorytet VII FEW 2021-2027 zakłada działanie FEWP.07.03 Kultura i turystyka w zakresie interwencji 165 - Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych, 166 - Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury. Wyznaczone zostały dwa cele szczegółowe: EFRR.CP5.I - Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich oraz EFRR.CP5.II - Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie. Wysokość alokacji wynosi ponad 62 mld euro. Według Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski

2021-2027 wspierane będą wyłącznie projekty realizowane na poziomie lokalnym i ponadlokalnym, wynikające z obowiązujących strategii terytorialnych spełniających wymogi art. 29 rozporządzenia ogólnego (Strategie ZIT, IIT oraz inne strategie zgodne z art. 36 ustawy wdrożeniowej).

KAPITAŁ PRYWATNY

Samorządy terytorialne mają również możliwość tworzenia indywidualnych zestawów narzędzi, które wspierają gromadzenie funduszy oraz angażowanie inwestorów prywatnych.

Ze względu na to, że nie zawsze można pozyskać środki unijne na planowane inwestycje, kluczowe jest rozwijanie alternatywnych źródeł finansowania. Jedną z takich form jest partnerstwo publiczno-prywatne (PPP), które umożliwia realizację projektów inwestycyjno-eksploatacyjnych na podstawie długoterminowej umowy między władzami publicznymi a podmiotami prywatnymi. Celem tej współpracy jest stworzenie niezbędnej infrastruktury rzeczowej, finansowej i organizacyjnej, która pozwala na świadczenie usług publicznych. Dla przedsiębiorców celem udziału w takich projektach jest generowanie i maksymalizacja zysków, natomiast dla samorządów – ożywienie gospodarcze danego obszaru. Przykłady projektów realizowanych w formule PPP obejmują: budowę parkingów miejskich, transport publiczny, infrastrukturę drogową i transportową, infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, infrastrukturę ciepłowniczą czy projekty oświetleniowe, mające na celu poprawę jakości przestrzeni miejskiej.

Źródła finansowania powinny być traktowane jako katalog otwarty, który może się zmieniać w związku z perspektywą finansowania na lata 2021-2027. Realizacja projektów przewidziana jest na lata 2022-2027, co oznacza, że mogą pojawić się inne formy wsparcia dla inwestycji realizowanych przez samorządy.

Ze względu na złożoność i wielowymiarowość projektów strategicznych, ich finansowanie będzie pochodziło z wielu, często niezależnych, źródeł uruchamianych w różnym czasie i na różnych zasadach. W związku z tym kluczowym czynnikiem sukcesu będzie skuteczna koordynacja działań związanych z realizacją poszczególnych komponentów, składających się na każdy z tych projektów.

14. Wykazy i spisy

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie powiatu średzkiego na tle województwa wielkopolskiego oraz kraju	8
Rysunek 2. Zasięg Partnerstwa na tle województwa wielkopolskiego	9
Rysunek 3. Formy ochrony przyrody	15
Rysunek 4. Warsztaty strategiczne, 9 września 2024 r.	28
Rysunek 5. Podejście zintegrowane w procesie realizacji celów	32
Rysunek 6. Warsztaty strategiczne, 9 września 2024 r.	63
Rysunek 7. Warsztaty diagnostyczne, 9 września 2024 r.	64
Rysunek 8. Bariery i deficyty, materiał warsztatowy	65
Rysunek 9. Warsztaty strategiczne, 9 września 2024 r.	66
Rysunek 10. Największe atuty obszaru Partnerstwa, materiał warsztatowy	66
Rysunek 11. System zarządzania obowiązujący w Partnerstwie	70
Rysunek 12. Alokacja środków finansowych z Unii Europejskiej dla Polski	73

SPIS TABEL

Tabela 1. Mocne i słabe strony obszaru Partnerstwa.....	21
Tabela 2. Szanse i zagrożenia dla obszaru Partnerstwa	22
Tabela 3. Cele i kierunki działań	30
Tabela 4. Lista projektów Partnerstwa możliwa do sfinansowania w ramach środków z Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW)	34
Tabela 5. Lista projektów możliwych do sfinansowania z innych źródeł.....	42
Tabela 6. Oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu dla listy projektów Partnerstwa możliwych do sfinansowania w ramach środków z Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW).	52

15. Załączniki

15.1. Diagnoza obszaru Partnerstwa